

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese câte 2 cóle pe luna si costa 2 florini val. austr., pentru cei ce nu suntu membrii asociatiunei.

Pentru strainatate 6 franci (lei noi) cu porto postei.

Abonamentulu se face numai pe câte 1 anu intregu.

Se abonédia la Comitétulu asociatiunei in Sibiuu, séu prin posta séu prin domnii colectori.

Sumariu: Solemnitatea anuale a societatei limbilor romane din Montpellier. — Cultur'a viiloru, dieciué'l'a si phylloxer'a. — Cultur'a viiloru si a vermiloru de metase in Romani'a in 1882. — Orasiulu si Castelulu Sinai'a. — Din bugetulu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu pe anulu 1884. — Procesu-verbalu luat in siedinti'a comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, tinuta in Sibiuu la 18 Septembree st. n. 1883. — Procesu-verbalu alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu luat in siedinti'a estra-ordinara dela 7 Octombree st. n. 1883. — Bibliografia.

Solemnitatea anuale a societatei limbilor romane din Montpellier.

Nu odata s'a vorbitu in colónele „Observatoriului“ despre acésta societate, mai ales in ase, cându cu ocaziunea incoronarei laureatului nostru poetu, carea daca e de ceva insemnatate, cum in adeveru si este, pentru natiunile si limbile surori, de buna séma este pentru noi, concurèndu, ba inca facèndu multu pentru cunóscerea si apretierea limbei nóstre atátu intre ceilalti latini, càtu si intre straini; pentru cà nu trebue se ne mai facemu atâtea ilusiuni; mai este inca fórte multu de lucratu in privinti'a acésta; inca o multime si putemu dice, de si cu durere, cà partea cea mai mare a lumii invetiate occidentali sau ne ignorédia cu totul, sau cà cunoscinti'a ce o are despre limb'a, insusirile si si traditiunile nóstre, este nespusu de superficiala, usiorica, falsa, culésa póte si aceea din relatiuni si scriitori, cari numai sinceri nu au fostu faéa cu ceea ce scrisau si anume faéa cu totu ce se numesce romanescu.

Trebue asia dara nu numai se salutamu cu bucuria o atare institutiune, ci se si aratamu pe càtu se póte viu'a nóstra interesare si indestulire càtra dens'a. Mai alesu cà ea operédia in unu timpu, cându simtiementulu nationalu sta in miscarea cea mai mare in tóte pàrtile Europei, pregatindu-se si luptandu din resputeri pentru conservarea, progresulu si indeplinirea scopului doritu, carele este: marirea si cultur'a propria nationale. La scopulu acesta romanu voimu se ajungemu, dara nici cà ne este permisu cá se remanemu indiferenti, nici se stamu cu manile in sinu. In sute de ani trecuti nu amu avutu nici-odata atàta sau mai mare lipsa de a fi cunoscuti de publiculu europénu; cându scimu si vedemu cu totii, ce aventu a luat cultivarea limbiloru si chiaru ce transformari si fapte noue lasa istoriei pe di ce merge, cându intr'unu cuventu, anume din caus'a scumpei nóstre limbe ne aflamu in midiuloculu unei persecutiuni din cele mai

infocate; càci daca acea persecutiune acasa in patria nu voiesce se cunósca margini in alegerea armeloru si mi-diulóceloru spre a ne tranti la pamentu si a ne rapi ce avemu mai scumpu, se fiti mai multu decátu siguri, cà toti acei decisi a esterminá limb'a romanésca nu tacu nici in afara, cauta tóte midiulócele si calile mai virtosu in capitalele europene spre a o defaimá si dejosi prin pressa, in adunari, in conversatiuni private, chiaru si in cercuri diplomatice.

Faéa cu acestea góne hostili si preste totu între acestea impregiurari, cum se nu trasarimu de bucuria si se nu trimitemu o cordiale salutare celoru ce sub scutul pacei, alu sciintiei si alu cuviintiei lucra intr'unulu sau in altu ramu pentru scopulu nostru? Cum nu vomu aratá interesare càtra societatea acést'a compusa din ceea ce lumea latina are mai bunu si mai scumpu pe terenulu literaturei limbistice, din barbati consacрати si dedicati cu totul unei cause atátu de nobile cum este in florirea latinismului: càtre societatea ce eri amu vedutu-o cu aplausulu tuturoru ridicandu pe poetulu din Mircesci la gradulu celu mai mare in felulu seu, la gradulu de poetulu ginte latine, éra astadi marindu si mai inchinandu-se augustei scriitóre, gloriei coronei si tronului romanu, immortalei Carmen Sylva? Cugetamu deci, cà vomu face unu placutu servitiu lectoriloru dv. facèndu o scurta dar concisa dare de séma, despre „Jocurile Florali“ din anulu acést'a, cu deosebire din punctu de vedere romanescu. Mai àntàiu inse vomu preste ceva despre scopulu si ideile acestei societati.

In anulu 1869 o elita de literati francesi si italiensi considerandu de o parte important'a cea mare a literaturei unui poporu, fiindu-i oglind'a cea mai fidela in care i se reflectédia imaginea sa cu tóte vicisitudinile si evolutiunile ideali prin care a trecut, éra de alt'a vedendu progresulu si folósele filologiei contimpurane pentru istori'a aceluasi poporu, si preste totu considerandu rolulu unei institutiuni universali, si unde s'ar discute si asedia filologi'a romana in tóta intinderea

ei, decisera si fundara societatea limbelor romane, cu scopu de a studiá limbile romane, adeca limbile si dialectele derivate dela cea latina, cum sunt limosin'a, guascon'a si provinciala trubadurilor, normanda si picard'a trubadurilor — cantaretiloru de odinóra din Picardia — linguadoc'a si frances'a contimporana, limba romana dela Dunare si Pindu, portuges'a, spaniol'a, catalan'a de pe tiermurii Ebrului, toscan'a de pe ale Arnului, sicilian'a etc. Planu maretiu si si sublimu, in acelasi timpu inse si greu de realizatu pentru visitarea campului de percursu cá si pentru numerulu si admirabil'a fecunditate a limbelor neo-latine; dara la ómeni competenti, seriosi si petrunsi de insemnatatea lui nimicu nu li se va opune in paciuit'a lucrare si executare. Unitatea si caracteristic'a activitateri a societateri si unitatea metodului pe care-lu urmédia in tóte lucrarile sale, îi asigura rezultatulu.

Sau cá se tractédia de esaminarea si publicarea testurilor si monumentelor antice, de istori'a si transformarile partiloru gramaticali, de analisarea formei si gruparea materiei, de scrutarea diverselor epoce si fase prin cari au trecutu limbile neolatine pana in dilele nostre, sau cá se face comparatiune intre densele, in totu casulu societatea pasiesce dupa studiulu si regulile cele mai rigurose a le filologiei moderne. Astu-feliu nobil'a nostra academia se nasuesce a conlucrá la desvoltarea si progresulu unei sciintie, a limbistice, care in timpulu de facia inaintédia mai tare decâtu ori si cându; in particulariu apoi ea contribue la prosperarea studiiloru romane, care s'au fostu inceputu in Franci'a, dar se continuara si perfectionara de minune in afara mai alesu in Germani'a, de unde éراسi s'au intorsu acasa pentru a se intari si a-si lua o directiune mai sistematica si universale.

Scaunulu si resiedinti'a societateri e urbea Montpellier, care inca își are insemnatatea sa, fiindu asediata in regiunile acelea ce sunt asia dicendu centrulu operatiuniloru sale pentru varietatea dialecteloru câte mai sunt inca vorbite de locuitorii loru. Pentru acésta se publica concursuri si se dau premii mai alesu pentru lucrari privitoare la gramatic'a romana meridionale, pentru acést'a dela infintiarea sa societatea dá din mana amicabile si imbratiosia cu caldura o alta societate poetica literaria mai mica, intemeiata pentru cultivarea dialectelor vii meridionali! acea societate se numesce Félibrige.

Acésta inse nu alterédia de locu caracterulu seu celu universale, nici nu impedece cá premiele sale se nu tréca frontierile francese si se incoronedie opuri importante si de valóre pentru scopulu densei; ba chiaru concursese deschise tuturor latiniloru si câte odata tuturor strainiloru sunt simbolulu principale alu vietiei sale ordinare, si precumu *Revist'a sa**) e deschisa tuturor comunicatiuniloru interesante, precum in apreciarile si da-

rile sale de sama se silesce a face dreptate la tóte lucrarile seriose, de ori-ce nationalitate ar fi autorii loru, chiaru asia prin concursese acestea se adopera a lati neincetatu cercetarile paciente, profunde si precise, a incuragiá vointiele active si capabili de a inaltia unu edificiu asia demnu de numele ce-lu pórtá. Pentru decernerea si impartirea premieloru societatea in totu anulu își tine adunarea sa generale ce se intempla de comunu pe lá Rusali, de unde si numirea solemnitatiloru sale de Jocuri Florali.

Solemnitatile anului acestui'a pentru obiectele luate in discusiune, cum si pentru numerulu celoru ce luara parte au fostu din cele mai insemnate. Pe langa membri mai onorara adunarea cu presentia loru toti fruntasii autoritatiloru politice si administrative din Montpellier; la care se adaogara o multime mare de adesiuni sosite dela membrii sau invitatii absenti.

Intre acesti'a vomu aminti epistolele romanistiloru germani si de ai nostrii; aici d-nii: Emil Lévy, din Freiburg; Karl Bartsch, din Heidelberg; Windelin Förster, din Bona; Stengel, din Marbourg; Schuchard, din Gratiu; cum si remarcabil'a epistola a episcopului din Montpellier; a presiedintelui asociatiunei de excursiuni catalane din Barcelona, a abatoru Ferrand si J. Rous; a dn. M. Brear, membru alu institutului din Franci'a; a dn. Morel, siefulu cabinetului ministeriului de instructiune publica etc. etc.

Altii apoi, dupa datin'a generale a romanistiloru de a aduce cu sine, sau de a trimite productiuni poetice, literarie sau scientifiche publicate de densii in decursulu anului si ar avea óre-care raportu cu scopulu societateri, își escusara neparticiparea prin trimiterea diverselor loru opuri.

Numimu dintre acestia pe d. Ernestu Monaci, profesorulu la universitatea din Rom'a si vice-presiedinte onorariu alu societateri limbelor rom., dela care adunarea primi unu elegantu album heliotypicu in folio, continendu testulu celu mai vechiu alu limbelor romane din Itali'a si Franci'a meridionale; pe d. Aguiloy Fuster, bibliotecariulu universitateri din Barcelona, care trimise unu esemplariu din „Cartea ordinului cavalerescu“ (*Libre del ordre de cavaleria*) de celebrulu scolasticu din Majorca Raimundo Lullo, reproducu in caractere gotice cu ornamente rosii; pe abatele J. Spera, care își escusá absenti'a prin trimiterea poemei sale „Il conte Verde“, in care canta faptele eroice ale celoru dintaiu duci de Savoia (Sabaudia.)

Dupa deschiderea siedintiei prin discursulu potrivitulu, bine simtitu si in adeveru demnu de unu atare auditoriu, alu dlui Ferdinandu Castets, presiedintele societateri, urmá cetirea epistoleloru si telegramuriloru de adesiune, a raporturiloru dela diversele comisiuni si a altoru lucrari ocasionali. Intru tóte inse, si pentru adunare si cu atátu mai virtosu pentru noi, fu interesanta si placuta cetirea versuriloru in limba francesa din sec. XVI scrise si trimise de M. S. Regin'a Romaniei, cá respunsu la versurile provinciale adresate Densei pe cându

*) *Revue des Langues Romanes.* — Montpellier.

se află în villegiatura la Villa Spinola lângă Genua, de d. de Barluc-Perussis. Nu putem trece înainte fără de a reproduce bucat'a cea dintăiu și a traduce pre adou'a.

A dona Carmen Sylva:

În umbr'a chiara și dulcea pace. — Colo giosu în gradinele de Spinola. Sub candidii lili se ascunde unu geniu nobilu și o frumsetia minunata.

Éra noi de aici de faci'a Ta — madama, amu dori se ne incantamu. Vedi deci Proventi'a cum suspina după Tine! — Oh! Tu ai cuceri-o îndata.

Dela București până la Parisu — Tu esci regin'a, Tu esci imperatés'a — unui nobilu poporu.

Fără legi, fără armate, Carmen are de supusi pe toti cei ce iubescu artea, idealulu și dreptatea.

Porchères (infra Alpi), 9 Aprile 1883.

De Barluc-Perussis.

Éta responsulu reginei romane:

Lors vous me faits, Chevalier,
Bien beau domaine!
Jamais n'y pourrai m'ennuyer,
Ni dans un soupir, regretter
Mon sort de Reine!

De jolies fleurs me couronnez:
De liens d'étoiles,
De fils de vierge m'entourez:
Mon preux, au soleil dérobez
Traine royale!

Mon col a d'arc-en-ciel un jet
De fleurs tremblantes;
Pour serviteurs, chardonnerets;
J'ai pour pages les feux-follets,
Lueurs dansantes!

De hautes âmes, est ma cour
Bien composée!
De chansons, pour dames d'autour,
De nobles preux, de troubadours,
Suis entourée.

De claires pensées est mon char,
Et, sous la voûte
Du ciel, le mien domaine est l'art,
Le beau, le devoir et je pars
Et chante en route!

Mais lorsque dans vos prés, vos toits,
Mon regard plonge,
Je ressens soudain un effroi:
Mon âme a voyagé sans moi
Comme en un songe!

Mon royaume est trop grand, trop beau!
Dans la nature.

Perdre je ne suis qu' un oiseau
Caché; mon faible chant ne vaut
Qu'un doux murmure!

Elisabeth.

Amendoue poeziile acesteia fura ascultate și primite cu cele mai vii aplause. De altmintrea invetiata suverana fu invitata directu la solemnitatile societatei. Se scusa înse prin urmatoriulu telegramu:

D. Roque-Ferrier, secretariulu societatiei limbelor romane, Montpellier:

„Maiestatea Sa Regin'a Romaniei me insarcinédia a esprimá societatiei limbelor romane și Felibrigiloru profund'a sa regretare, că nu póte veni la Montpellier spre a asistá la celebrarea Jocurilor Florali din Linguadoc'a.“

M. Obeaenaru,

primu secretariu alu legatiunei Romaniei pe lângă regele Italiei în Rom'a.

Urmá apoi cetirea diverselor raporturi asupr'a operelor intrate la concursu. Dintru acesteia aflamu, că premiulu celu dintăiu de cinci sute franci fu acordatu unui'a din cei mai renumiti filologi italieni, dn. Cannello, prof. la universitatea din Paduva. Premiulu de trei sute franci oferitu de orasiulu Montpellier, pentru celu mai bunu operatu limbisticu scrisu de unu filologu strainu, ílu cástigá Zeite de Vasconcellos, din Oporto (Portugali'a). L. J. Piat cancelariu la consulatulu francesu din Bassurat (Turci'a asiatica) obtínú asemenea doue medalii de argintu. Din relatiunea comisiunei pentru poeziile incurse aflamu érași, că fura prezentate o drama în cinci acte, doue comedii în cinci acte, o poema în diece canturi, unu sonetto, o colectiune de fabule, în dialectulu provinciale. Patru poesii în dialectulu catalanu, o traducere francesá a unui fragmentu din frumós'a poema Allantida de Venguerre din Cataloni'a, și o poezie intitulata Latium. Acestea din urma de si nu a fostu după programa, totusi giuriulu nu le a lasatu de o parte, ci a facutu se le amintésca raportorulu seu. „Latium“, dedicata Nestorului italianiloru filoromani „Vegezzi Ruscalla,“ e o poezia de rara energia, plina de spiritu patrioticu și entusiasmu pentru ideile unei uniri latine, ce le vedemu sustinute și propagate cu mare caldura de o multime de barbati generosi, a căroru înse implinire și realizare pentru nezasurile presintelui, o lasa cu totii venitoriulu. Auctorulu ei este unu profesoru italianu din Constantinopole, dar voiesce se remana anonim.

Solemnitatea soc. limb. romane se continuá, ori mai bine se completá prin serbatori'a Felibrigiloru din Linguadoc'a, ce avú locu în diu'a urmátore. Felibrigii au datin'a de a'si tinea adunările generali și solemne în locuri pline de suveniru istorice, literarie și poetice; ei convinu de comunu la umbr'a arboriloru, în gradini, pe tiermii riuriloru seu pe ai marei. În datin'a asta noi aflamu o adevérata maiestria literaria, ce nu se póte nega. Frumseti'a, instinctulu celu finu alu poeziei populare pentru cá se se arete asia cum este și se nu dispara îndata suvenirulu seu din ánim'a ascultatoriloru, trebue se se audia în comunicatiune directá cu lumea esterna, cu imprejurările în cari s'a nascutu și desvoltatu.

Intr'o gradina romantica se tinú și adunarea din anul acesta în presenti'a aloru preste patru sute per-

sóne alese din inteligenti'a locale. Se formédia îndata presidiulu din siepte felibrigi si siepte dame si fara niciunu discursu prin simplele cuvinte provinciale: la sessilha es douberta — siedinti'a e deschisa. Dupa cântarea unui imnu popularu, presiedintele Laforge între aplause unanime pronunçiá unu discursu scurtu, dar interesante, din care ne place a reproduce ceea ce urmédia.

„Ati vediutu eri Dloru, la reuniunea solemnă a societatei Romane, Portugali'a, Spania si Itali'a aducându 'si fiacare piétr'a sa la edificiulu fratietatii latine.

„Dvóstra veti vedea astadi Romani'a, Macedo-Romani'a, Itali'a, Elveti'a romana, Proventi'a si Linguadoc'a uninduse tóte prin silintiele poetiloru loru la ceea ce noi putemu numi marea opera a Felibrigei si Montpellierului. Dara ele nu se unescu numai prin literatura si poesie, ci si prin surprindietorea impartasire a ramureloru de lauru*) ce voru incununa pe invingatorii anului acestuia, culese de pe mormentulu celui mai mare poetu latinu, de pe sepulcrulu lui Virgiliu, care din inaltimea ingeniului seu de douedeci de ori seculariu, domnesce preste limb'a latina a lui Augustu, Constantinu si Traianu cá si preste celelalte idiome ce s'au nascutu si intaritu la isvorulu seu limbisticu, preste aceste limbi ce in betran'a Europ'a, in ambele Americi si prin insulele Oceaniei compunu famili'a cea mai nobila si mai marétia de limbi, ce au fostu vreodata pe sub sóre“.

„Unu triumfu si mai eclatante trebue se ne incante inimile in serbatorile de acum.

„Regin'a Romaniei încoronata de curèndu in persón'a traducatoriului provinciale a „Cugetariloru unei Regine“ de Carmen Sylva si a „Povestiloru Plesiului“ a binevoitu a adresa Felibrigei despartimentului nostru (Maintenance) dameloru din Linguadoc'a si poetiloru nostri espresiunea parerei sale de reu, cá n'a potutu fi de fačia la serbatórea de eri si de astadi.

„Ea i-a maritu insemnatatea alaturandu-i si nisce versuri, despre cari celu mai mare dintre cei ce ne asculta — eu amu numitu pe Mistral — aru putea se dica cu mandria: „eu le-am facutu“.

Entusiasmulu escitatu in auditori prin cuvintele acestea se continuá si marí prin recitarea aloru doue poesii provinciali adresate de Felibrigi M. S. Reginei Elisabetha totu pe timpulu cându se aflá in Itali'a. Ne place a le reproduce pe amendoue insocindu-le de o traducere literaria pentru cei ce nu cunosc originalulu, pentru-cá se se védia càtu-i afinitatea si apropiarea între limb'a nóstra si unulu din cele mai latite dialecte ale Galliei meridionali:

A Sa Magesta.

La Rèino Isabèu de Roumanio.

D'ounte vèn qu' adeja te sies vesti de flour
O Printèms? D'ounte vèn que ta douço calour
S'es, pus lèu qu' autrifès, expandido per laire?
Comme vai que lau mesd'abriéu a pers, lau laire!

*) Alude la laurii tramisi din Itali'a de domnulu Obdenaru pentru formarea coronei noiloru atleti latini din Linguadoc'a.

Li tresor embauma dou poulit mes de mai?
Coume se fai peréu que l'artiste voulaire
A roussignauleja mies e mai que jamai?
Que la Prouvènço a vist-li vegue longamai!
Sis enfant espeli tant d'èr resviscoulaire?

Se lou soulèn sourris dintre sa como d'or;
Se la naturo ansin degaio si tresor
De béuta, de parfum, de cant e d'armounio;
S'enfestouli, lou front vira vers l'Italio,
Li Felibre galoi per vous trobon en cor,
Es que touti sabèn, Rèino de Roumanio,
Qu' aquel urous païs vous velèn sus si bord,
Le Prouvènço es-ti pas tamben vosto patrio?
Venès, qu'a vosti pèd jitaren nosti cor! . . .

De unde vine — cum se intempla — cà asia de timpuriu te imbracasi cu flori. — O Primavéra? De unde vine cà dulcea ta caldura — S'a respanditu prin aeru mai linu decâtu altadata? — Cum se intempla cà Aprile furulu! A rapit comor'a imbalsamata a veselului Mai? — Cum se intempla cà privighitorea (paserea antista). — A cantatu mai bine si mai multu cá pâna acum? — Cà Proventi'a își vediù, si o de i-ar vedea timpu îndelungatu. — Copii sei cantandu versuri pline de viétia?

Daca sórele suride din com'a sa de auru. Daca natur'a își imparte astu-feliu tesaurii sei. — De frumsetia, de parfumu, de cantece si de armonii. — Daca in modu serbatorescu cu fruntea întórsa spre Itali'a — Voiosii Felibrigi iti rimédia si canta Tie in coru. — Acésta-i pentru-cá noi scimu cu totii, o Regin'a Romaniei. — Cà placut'a asta tiéra te tîne pe malurile sale. — Proventi'a nu-i si ea patri'a T'a? Vino, cà noi ne vomu arunca ânimile la piciórele tale!

A Sa Magesta.

La Rèino Isabèu de Roumanio.

Dins noste azur lati, Rèino de Roumanio,
Nosto gràcio divino e clarejo e s'esperd.
O lugar matinié, que reviéncias l' esper,
Tout vous bélo e de cants es uno letanio.

Es uno letanio esvartant lau desrèi
Que pourrié soubreja sus vosto tésto blouso,
Un regisclè de vers que n'en sara jalouso
La courouno qu' au front vous a mes veste Rèi.

Avès courouno d'or, e franc de vitupèri
Lou Felibrige ami, qu' esmou vosto beuta,
O Rèino roumanesco, a gau de vous canta,
Vous que sus noste cor foses tant bèn empèri!

Segu, segnourejos e lou sort vous surris.
Los estellos avien predi voste reinage.
L'Emperi dau Sourel que veira lou jouine age,
O Rèino, voudrias pas n'être l'Emperairis?

In azurulu nostru latinu (pe ceriulu nostru latinu) o Regina Romaniei. — Grati'a ta divina isi respandesce lucirea sa. — O lucéferu matinale ce inviesi speranti'a nóstra. — Totulu tie iti suride si-ti formédia o litanie de canturi pentru noi.

Acésta-i o litanie de versuri ce departédia jalea. Ce ar putea se ajunga preste capulu teu celu nobilu. Unu completu poeticu in stare de a face jalusa. Corón'a ce Regele teu ti-a pus'o pe frunte.

Tu ai corón'a de auru, pentru aceea, fàra nici-o indoiala, Felibrigiulu amicu, incantatu de frumseti'a ta. O regin'a Romaniei, i plinu de bucurie cà-ti canta tie. Tie ce dejá domnesci preste ànimile nóstre.

De buna séma tu domnesci si sórtea 'ti suride. Stelele predisera regatulu teu. Imperiulu Sorelui ce 'lu voru vedea nepotii nostri. O Regina nu ai voi se i fi tu imperatésa?"

Dupa datin'a felibrigiloru amendoue adresele acestea fura subsemnate de siepte membri.

Presiedintele róga apoi pe d. Westphal-Castelnau, in acarui villa era adunarea, se binevoiesca a ceti respunsulu junei regine trimisu Felibrigiloru. Elu suna in originalulu francesu:

Ah! si j' étais neige légère,
Neige en flocon,
Et si j' étais de la lumière
Un fin rayon,
Si, parmi tant de fortes brises,
J' étais zephyr,
Et, des insaisissables brises,
Rien qu' un soupir,
Ou, dans les chansons infinies,
Un son puissant,
Dans les profondes symphonies,
Un petit chant,
Plus prompte que soleil, ondée
Chez vous serais,
Tel que doux flocons, ma pensée,
Vous la dirais.
Et me ferais lors écolière
Du doux parler
Mes troubadurs, et serais fière
De vous chanter.
Sceptres ni coronas royales
A moi ne faut,
Contente aus chansons provençales
De faire écho!

Elisabeth.

Sigmaringen, 25 Avril 1883.

Pe lângã acestea Maiestatea Sa mai adressã prin dam'a sa de onóre dóm'n'a Olg'a Maurojeny o epistola fórte magulitóre dlui F. Castets, prin care multiamesc societatei atãtu pentru titlulu de membru onorariu ce ilu oferi, càtu si pentru mai multe opere filologice, publicate la Montpellier sub auspiciile sale, pe care opere le trimise si reginei.

D. H. Guilibert citeste raportulu asupra lucrari-loru trimise in anulu curentu la Jocurile Florali ale Felibrigiloru. „Fiindu-cã noi suntemu fii Imperiului Sorelui,*)

*) Imperiulu Sorelui L'Empire du Soleil, insemnédia in lucrarile poetiloru din Franci'a meridionale si din Spani'a conceptulu confederatiunei literarie a popóraloru neolatine.

cum óre s'aru putea intemplá; cá fiecare din noi se nu aiba o stea conducátóre, o flacara ce se'i conduca pasii sei si se'i arate încãtrau se se indreptedie?

Aceasta-i semnulu rassei latine; limbile sorori conlucra din resputeri la unirea ànimeloru si cugeteloru si facu se stralucésca inaintea tutóroru simbolulu unirei popóraloru care vorbesc atari idiome si alu triumfulu opereloru spiritului.

Cine aru putea se mai dubitedie despre acésta in faci'a unei adunari asia de solemne, si mai virtosu in faci'a bucatiloru trimise la concursulu jocuriloru florali din Linguadoc'a?

Intra apoi in cestiune si amintesce, cà de óre-ce prim'a ramura a laurului era rezervata celei mai bune traduceri in vreunulu din dialectele felibrige a unui opu scrisu romanesc sau de unu romanu de contínuu istoricu, literariu ori scientificu, juriulu destinã traducatoriului op. Cugetarile unei Regine urmate de Pisculu Jalomitiei si de Puiul, tóte de Carmen Sylva. Daca nu amu sci dejá cu totii, adauge densulu, cà numele acesta poeticu e velulu sub care se ascunde regin'a junelui si valorosului poporu romanu, noi amu putea spune admiratiunea si surprindera cea mai mare ce a produsu-o cartea acésta pentru inaltimea, naturalulu si simplicitatea remarcabile a cugetariloru cuprinse in trins'a.

Urmédia o scurta dare de séma despre fiecare din operele amintite, unde éta ce dice asupra Puiului: Dar' legend'a Puiului? Nu este óre imaginea vigorósei nóstre sorori primogenite asia de frumóse cu limb'a sa atãtu de dulce si cugetarile sale de focu? Noi o salutamu in brilant'a sa desvoltare in faci'a Europei ce-i admira si dèns'a triumfulu inepedentiei si nationalitãtei sale!

Alta ramura se dete traducetoriului Sergentului Lantiului din Siberi'a si Legendei Margaritariului — tóte de poetulu Latinitatei V. Alexandri.

A mai coronatu giuriulu intre altele si o versiune a poesiiloru poporale provinciale Magali, Galant si Reinod facuta in dialectulu macedo-romanu de directorulu scólei romanesci din Constantinopolu, dlu Tascu Ilescu, carele mai inainte traduse, ori mai bine compuse dupa poesi'a populara linguadocena L'Escriveta, A scãparea ali Dincea in versuri macedo-romane*); éra acum scimu cà lucra la unu dictionariu macedo-romanu, romanu si francesu.

Raportulu isi continuã apoi relatiunea sa asupra mai multoru altoru poesii intrate la concursu, intre cari si o traducere italiana a Cantecului gintei latine.

Terminandu-se siedinti'a, membrii ei se despartira pentru a se reuni sér'a la banchetulu datu pentru o suta de persóne. Am fi lasatu bucurosu amintirea acestui epilogu comunu alu tutóroru adunariloru si congresuri-

*) Vedi: L'Escriveta poésie populaire languedocienne, traduite en dialecte macédo-romain par Taşcu Ilescu de Crusiov'a (Macedonia). Editiunea a dou'a revediuata, coresã si inmultita cu note filologice. — Montpellier 1882.

loru din dilele noastre, dacă nu ne-ar fi indemnatu érași caldurosulu toastu ținutu pentru Regin'a României de presedintele Felibrigiloru și alu banchetului, salutat și onoratu de cei presenti prin sculare.

E bine! Domniloru și dómneloru, aflându-ne noi aici în una adunare poetică, permiteți 'mi a crede, că datorinti'a presintelui Felibrigiloru Linguadoc'a, e de a ridică unu singuru toastu, unu toastu pentru Carmen Sylva, carea prin opurile sale, prin viéti'a sa și prin nestins'a sa caritate a știutu se arate, că este o asia de buna regina că și literată, o asia de buna franceză cu anim'a și cu limb'a că și Română de simțieminte, de idioma și de înalt'a demnitate regéscă. Ve propunu deci domniloru, se ve sculati cu mine în onórea acestei Regine etc.

Era mai cătra fine, cându se adressă Maj. Sale unu telegramu de multiamita pentru versurile și epistol'a trimisa în numele seu presintelui societății limbiloru române:

Majestății Sale Reginei României, Neuwied.

„Societatea limbiloru Române și Felibrigiloru depunu cu totu respectulu la piciórele M.-Vóstre multiamirile și omagie le loru“.

La care Majest. Sa răspunde după câteva óre:

Felibrigiloru în Montpellier.

„Placutul Dvóstre salutu a venit se me manganie pentru absentia mea forțiată, că și o bóre recoroasă și parfumată de primavéra.

Elisabeth.“

Acestea sunt lucrările române încoronate la Montpellier în anul acesta; acestea sunt simpaticele apretieri făcute în fața fratiloru franceși, în fața latinismului, limbii și poporului român: de aceeași tenóre este și cordial'a și sincer'a noastră salutare ce o trimetemu societății limbiloru române din Montpellier.

Tivoli-Italia, 1883.

Romanus.

Cultur'a viiloru, dieciuel'a și phylloxer'a.

Se spune în istoria țerei noastre, că odinioară, înainte cu mai bine de ani două mii a fostu unu rege în această țiera, care a silitu pe locuitori că se exterminé tóte viile de pre mosiile lor, pentru că se nu mai póta stórce și bé vinu de struguri. Se vede că acei locuitori aborigini, autochtoni ai Daciei s'au fostu datu fórt tare betiei, de unde au urmatu escesse nenumerate, furturi și omoruri; pe lângă acestea ómenii betivi aveau viéti'a multu mai scurta decâtu cei ce traiau regulatu, cari ajungeau la etate dela 80 până la 120 de ani. Vinarsulu în vechime nu érá cunoscutu de locu și că beutura betivă și otravítóre latită la popóra întregi e cunoscutu abia de vre-o 150 de ani. Berea érá cunoscută numai la popórele germane, la altele despretiuită.

Pe timpul Daciloru și alu Romaniloru vinulu érași venise în usu, viti'a de via începuse a se cultivá din nou, de și în mai puțina întindere decâtu în periodulu

ântăiu alu betiiloru. În lungulu periodu alu migrațiunei barbariloru nu se știe câtu erau ómenii de betivi, cetimu înse că la curtea de lemn alu lui Atila se faceau ospetie și betii mari. De cându au venit ungerii în Pannonia, calugarii italieni și cei germani din țerile renane au propagatu pe lângă alte ramuri ale agriculturii, și cultur'a viiloru, érá maghiariloru le a placutu fórt tare vinulu întocm'a că și astadi. Érá deci lucru naturalu, că cultur'a viiloru se înaintedie totu mai tare în cursulu vécuriloru până ce a petrunsu și în unele regiuni mai muntóse și frigurose, unde strugurii ajungu mai greu să se cóca bine și vinulu se face mai acru. Că de ani douăzeci încóce cultur'a viiloru înaintase că niciodată, mai alesu în unele proprietati mai mari; se aflara apoi speculanti destepti, cari s'au încercatu a deschide vinuriloru noastre cultivate mai bine, piatie în țeri străine și a trage de acolo sume de bani în patria noastră.

Pre cându ti se părea, că această ramură a economiei ia cu încetulu unu aventu mai mare, locuitorii se pomenira cu legea rescumparării dieciueliloru pentru vii, prin care satenii fuseră obligati a'si rescumperá dela fostii domni feudali din nou dreptulu de proprietate la viile pe care le avuseră ab antiquo. Acelea dieciueli capitalisate cu sume de milióne avura de resultatu în mai multe ținuturi că și celu din vécurile Agathirsiloru, adică extermimarea viiloru. De nenumerate-ori s'a vorbitu în adunari și în diarie despre această lovitura a economiei viiloru, despre acea phylloxera fiântială aruncată pe viile sateniloru că se le devastedie. Câte o comună că vai de ea, pe lângă ce este încarcată cu tóte celelalte impositie directe și indirecte, mai are se plătesca la fostii domni încă și că rescumpararea dieciuelei dela 7 mii până la 10 și 20 mii florini capitalu, adică atât'a câtu nu facu viile cu totu terenulu pe care sunt sadite și nu voru face niciodată, ori cine le va cultivá. Facutu-s'a vorba despre această mare calamitate aruncată în spinarea locuitoriloru chiaru și în anul trecut în diet'a Ungariei, s'a recunoscutu că restantiele aceluor dieciueli sunt enorme și ruin'a mai multoru locuitori este sigură, causată prin executiuni.

Se vede că înainte cu câteva ani, cându phylloxera veni mai întâiu din Franța și Ungaria și de acolo prin Salagi până în comitatulu Clusului în Transilvania, nu aflase nimicu despre legea dieciuelei viiloru, căci de ar fi aflatu, dóra nici nu ar fi venit în acestea țeri. Ea înse a începutu a devastá din vii în Ungaria; încependu dela 1875 și până în anul 1880 ajunse la Salagi. Atunci onor. domnu Andreiu Cosm'a dete alarmu în adunarea generală a Asociatiunei transilvane ținută la Turd'a; disertatiunea sa viguroasă curéndu fu publicată în organulu Asociatiunei „Transilvania“, se și reflectă la probele conservate în spirtu, care se țin până astadi în cancelaria Asociatiunei la Sibiu, spre vedere și studiare pentru toti economii de vii, căroru le pasa de economi'a loru.

Între acestea ministeriulu ungurescu, celu de resortu nu a pregetatu a luá tóte măsurile possibili pentru exter-

minarea phyloxerei, de si cu puțin rezultat, pentru-că reulu s'a latitu in proportiuni infricosiate, precumu se pôte vedé între altele din urmatóarele informatiuni oficióse publicate in capital'a Ungariei.*)

Cele de àntài urme de phylloxera s'au aratatu mai àntàiu la Panciov'a si in unele locuri din Croati'a. Pe atunci s'au luat unele mesuri de aperare, dara nu ni se spune nicairi cumu se voru fi executatu acelea. Atàt'a se scie, cà comissiunea delegata pentru estermnarea phylloxerei in tómn'a anului 1881 a datu ordinu de taiarea vitieloru infectate in viile dela vre-o siepte comune in Ungari'a inferióra, anume, la St.-Andrieu, St.-Giorgiu, Zombor, Kenese, Hajmáskér, Aitonya, Kis-Készi, apoi tocma'susu pe la Casovi'a in vre-o doue locuri.

In loculu vitieloru scóse s'au adusu altele din Americ'a de acelea, care nu suferé niciodata de phylloxera. S'au aplicatu tóte mesurile luate in Franci'a, s'au trasu si carantine severe. In 1881 s'au facutu visitatiuni oficióse de vii la multime de comune, pe unu teritoriu de 90,755 jugere (pogóne). Intr'aceea phylloxera s'a latitu totu mai tare asia, cà in a. 1882 s'a mai desco-peritu si in viile dela Bud'a si multime de comune din comitatele Pest'a, Neograd, Hont, Vesprenu, Borsod, Torn'a, Strigonu si apoi tocma in Salagiu, Torontal, Temesiu, Clusiu.

In acea stare desperata se alese o comissiune noua (enqúete), care se adunase pe 17 Dec. 1882 compusa din vre-o 32 de barbati competenti in materia. Multime de mesuri s'au discutate in acea comissiune; intr'aceea devastatiunile viiloru prin phylloxera s'au latitu si mai tare in tiéra.

Vorbindu preste totu, conditiunile in care lucrédia in dilele nóstre proprietarii de vii, mai nicairi nu sunt de pismuitu in acésta tiéra. Abstractiune facèndu dela blastemat'a phylloxera, din câte 4—5 ani abia unulu se întempla cá se dea vinatie bune si multe; atunci inse mustulu este eftinu de batjocura. Intr'aceea fabricele mari de spirtu se multiescu pe fia-care anu si nu exageramu nici noi nici altii càndu dicemu, cà si pâna acumu se cunoscú in generatiunea tinera urmarile funeste ale betiei de vinarsu heredite din partea parintiloru. Intrebati inse pe medicii psichiatrii, ce insemnédia conceptiunea (zemislirea) de feti in momentele bētiei. Vinuriloru mai face concurentia mare si berea, càci si berariile se multiescu fórte tare; dara incaí beti'a de bere vine multu mai târdiu, càci trebue se bea cinev'a fórte multa liurca de acea apa amara pâna se cadia de ea pe spate; atàt'a numai cà berea face si pe romanu mai domolu, mai némtiu in temperamentu. Dara si berea este espusa la dese falsificari, din care unele sunt nu numai scârbóse, dara si periculóse.

Tóte acestea fia dise mai multu numai spre a trage si mai multu atentiunea cultivatoriloru de vii asupr'a conditiuniloru între care se afla acestu ramu alu agriculturei.

B.

Cultur'a viiloru si a vermiloru de metase in Romani'a in 1882 *)

(Pentru economi).

Dilele trecute ministeriulu de interne a publicatu o statistica asupr'a culturai viiloru si a vermiloru de metasa in Romani'a pe anulu 1882. Cestiunea fiindu de o mare insemnatate pentru productiunea tieréi nóstre, ne propunemu a face mai târdiu unu studiu mai amenuntitu asupr'a lucrarei oficiale. Pâna atunci inse ne marginimu a estrage din ea câte-va date mai insemnate.

Asia d. e. in tablourile despre productiunea viiloru se vede, cà in tóta tiér'a, numerulu pogóneloru cultivate se ridica la sum'a de 231,788. Judetiile in care acésta cultura e mai insemnata, sunt in ordinea importan-tiei lor :

Prahov'a	cu 29,165	pogóne.
Dolj	24,163	"
Mehedinti	18,141	"
Buzeu	17,987	"
Putn'a	15,778	"
Râmnicu-Saratu	12,738	"
Romanati	11,899	"
Vâlcea	11,345	"
Iasi	10,292	"

Apoi urmédia cu mai puțin de 10 mii, judetiile Vlasca, Teleormanu, Gorju, Ilfovu, Tecuciu, Falcu, Bacau, Covurluiu, Tutov'a, Oltu, Tulcea, Vasluiu, Dimboviti'a, Muscelu, Ialomiti'a, Constanti'a, Botosiani si in fine cu o cifra mai mica de càtu o mie, judetiile Romanu, Argesiu, Brail'a, Suceav'a, Dorohoiu si in cele din urma Némtiu, care cultivéza numai 122 de pogóne de vie.

Luàndu acum'a cantitatea de vinu ce o dau aceste vii, gasimu urmatóarele date mai insemnate :

Judetie	Prod. ordinaria	Prod. in 1882
Putn'a	1,023,307 vedre	1,156,918
Prahov'a	1,016,280 "	631,533
Râmnicu-Saratu	1,010,730 "	1,016,613

Celelalte judetie sunt reprezentate prin cifre aprópe proportionale cu numerulu pogóneloru ce cultiva. E de observatu inse cà in anulu 1882, productiunea totala a scadiutu fórte multu. De unde de ordinaru ea se suie la 11,101,841 vedre, in acelu anu de abia a ajunsu la cifr'a de 9,801,829 vedre, prin urmare o scaderé de 1,300,012 vedre si acésta scaderé se resimte mai cu séma, cumu s'a pututu vedea mai susu, in judetiulu Prahov'a, care de abia a pututu produce 621,533 vedre. Alte judetie inse au avutu fericirea de a'si vedea productiunea crescèndu si la unele chiar intr'unu modu fórte simtitoru : astu-felu este Argesiulu, care dela productiunea

*) Acei ce cunoscú marile calamitati la care sunt supusi proprietarii de vii in Ungari'a si Transilvani'a, cumu si acei ce scúu càtu e de parasita la noi cultur'a de metasa, ne voru lua in nume de bine comunicarea acestoru date statistice din tiér'a vecina.

Red. Tr.

*) Vedi pe largu in „Nemzet“ Nr. 273 din 5 Oct. a. c.

ordinara de 5,093 vedre pe anu, in 1882 se vede trecutu in tabloulu oficialu cu 30,528 vedre.

Trecèndu acum'a la cultur'a vermiloru de metasa totu in 1882, aceeași lucrare statistica ne arata, că celu mai mare numeru de duzi (57,651) se gasesce in Teleormanu, apoi in ordine descrescènda, in Ilfov, Romanati, Vlasc'a, Dimboviti'a, Dolju, Prahov'a, Vâlcea etc. Cele mai puçinu reprezentate sunt judetiile Némtiu (63 duzi), Dorohoiu (42) si Botosiani (17), ér Sucév'a n'are nici unulu. Cá productiune de gogosi, borangicu si semintie, gasimu in totalu.

Gogosi		Borangicu*)		Semintie	
Oca.	dram.	Oca.	dram.	Oca.	dram.
81,508.	42	12,768	119	801	109.

Cea mai mare cantitate de borangicu se fabricéza in Teleormanu, care da 1.781 oca si 34 dramuri. Apò vinu Ilfovulu, Prahov'a, Dimboviti'a, Vlasc'a scl. In Botosiani si Sucév'a nu se ocupa nimeni cu asemenea cultura.

Orasiulusi Castelulu Sinai'a.

Sunt aprópe doue sute de ani, de cându o familia boierésca de rangu inaltu in fug'a sa de scapare pintre muntii si codrii selbatici din asia numit'a Vale a Prahovei, intru o nópte intunecósa a masu sub arborii de pre loculu unde se afla astadi monastirea Sinai'a. Atunci capulu familiei a pusu votu càtra Ddiu, cà daca 'lu va scapá cu viétia din acea góna cumplita, pe loculu unde a statu in acea nópte ascunsu pàna a nu ajunge in tiér'a vecina la Brasiovu, va inaltia o monastire. Asia s'a si intemplat. Monastirea dotata bine a servitu in totu timpulu de adapostu nu numai la calugari, ci la toti caletorii càti nu cutediau se'si continue drumulu in capu de nópte si in timpuri grele din caus'a prea multeloru hotii, precumu si in casuri de invasiuni turcesci cu totulu neasteptate, cându dela Silistri'a cându dela Vidinu. In dilele nóstre, adeca pàna pe la 1860 numerulu calugariloru in Sinai'a érá pàna la optudieci. Dela regulare incóce acelu numeru a totu scadiutu prin mórté si prin stramutare la alte monastiri. Dupa-ce Carolu I. aflà o mare placere la acelu locu si in acea regiune a muntiloru Buceci, isi cumparà si Mari'a Sa unu munte totu acolo, facù si unu schimbu cu Efori'a spitaleloru; dupa aceea se aflà cu cale cá Sinai'a se fia destinata pentru o resiedintia de véra, éra mai la vale sub delu sè se infintiedie unu orasiu, cu atàt'a mai virtosu, cà pe tóta distanti'a càtu tîne din Predealu doue poste mari pàna la comun'a Comarnicu nu érá nici macaru unu satuletiu mai compactu, decàtu numai grupe de câte 4—5 case, sau si numai câte un'a sau doue in tóta distanti'a aceea. S'a disu si s'a facutu.

*) Borangicu cuventu turc. insémna metasa cruda, asia cum ese depanata de pre gogosi (coconi). D u d u arbustu, la care noi in Ardealu fi dicemu fragariu. 1 oca face 2¼, libre de Vien'a. Red. Tr.

Intr'aceea regele si regin'a decisera inca pre cându tiér'a érá numai principatu, se-si faca in aceeași regiune o locuintia propria, dara demna de unu suveranu. S'a facutu si acést'a. Cá vecini càtu si cá amatori de documente istorice aflamu de bine a inregistrá si la loculu acest'a documentele relative la acelu castelu si solemnitatea intrarei intrensulu, asia precumu le aflamu descrise in „Monitorulu oficiale“ alu Romaniei Nr. 139 din 28 Sept. (10 Octobre) 1883. Acea descriptiune suna asia:

Dumineca, 25 Septembre curentu, avù locu inaugurarea castelului Regalu dela Sinai'a.

La órele 9 diminéti'a, MM. LL. Regele si Regin'a, incungiurati de Casele Loru, au asistatu la Sànt'a liturgie ce s'a oficiatu de càtra P. S. S. Vicariulu metropoliei capitalei, precumu si mai multe notabilitati si toti oficerii garnisónei.

La órele 11½ o companie cu drapelu din batalionulu 4 de vèntatori si music'a se duse la Castelu, cá garda de onóre, si ocupà posturile destinate.

La órele 12½ avù locu, in curtea de onóre a Castelului, frumusu împodobita cu girlande de flori si verdétia, sfintirea apei, ce s'a oficiatu de càtra I. P. S. S. Mitropolitulu Primatu, asistatu de Vicarulu seu si incongiuratu de clerulu si monachii monastirei Sinaia, in asistenti'a Maiestatiloru Loru, a domniloru ministrii, presiedinti ai Senatului, Camerei si inalteloru curti de casatie si compturi, principe Gr. M. Sturdza, V. Alexandri, efori ai spitaleloru civile, generalii comandanti ai corpulu II de armata si ai divisiei 4 de infanterie, prefectu al Capitalei, prefectu al judetiului Prahov'a, presiedinte alu consiliului judetiului Prahov'a, primariu alu comunei Sinai'a, oficeri ai garnisónei si a unui numerosu publicu.

In momentul cându I. P. S. S. Mitropolitulu Primatu a inceputu rugaciunea si a rostitu: „Sàntu esti Dumnedieulu nostru,“ trup'a s'a descoperitu si music'a a intonatu rug'a. Atunci trei salve date de pe dealulu din faci'a locuintiei regale de càtra o companie a batalionulu de vèntatori, anuntiau inceperea servitiului divinu, in totu timpulu càruia corulu mitropolitanu càntà.

Dupa sàntirea apei, a urmatu unu Te-Deum si, pe cându trup'a presentá armele, music'a cànta imnulu nationalu; ér pe turnulu celu mare al Castelului se ridicá drapelulu nationalu, care fu asemenea salutatulu prin intreite salve, date totu de pe dealulu din faci'a locuintiei Regale.

Dupa acést'a, generalulu Cretianu, siefulu Casei militare, in audiulu tuturoru, dete citire urmatorului documentu, ce are a se pastrá in amintirea intrarei Regelui si Reginei in acést'a locuintia:

Eu, Carolu I, Domnu si Rege cu Elisavet'a Regin'a,
dupa o silintia neobosita de doi ani, in lupta cu unu tereumu nestatornicu, strabatutu de isvóre, isbutit-am a pune, la pólele Bucegiului, temel'i'a acestei cladiri, in anulu mântuirii 1875, ér alu Domnirii Nóstre alu IX-lea.

Zidirea s'a opritu pe timpulu resboiului pentru neatárnarea Romaniei.

Intrat-amu in acésta casa a Nóstra in anul mântuirii 1883, ér alu Domnirii Nóstre alu XVII-lea; datu-i-amu nume:

„Castelulu Pelesului“.

Apoi documentulu, frumosu scrisu pe pergamentu de insasi mán'a Reginei, a fostu subscrisu de MM. LL. Regele si Regin'a, de I. P. S. S. Mitropolitulu Primatu si de toti fruntasii tierei, ce erau de fația la acésta serbare, cari, pe mesura ce subscieau, priméu din mán'a Regelui medali'a comemorativa a inaugurarei Castelului.

Dupa acést'a, Maiestatile Loru, insoçite de I. P. S. S. Mitropolitulu Primatu, trecura pe dinaintea gardei de onóre, pe care Inaltu Prea Sánti'a Sa o stropi cu apa sánta. In acestu momentu music'a cântá imnulu nationalu, ér trup'a primea pe Suverani cu urale calduróse.

In urma, Maiestatile Loru ajungu la pórt'a cea mare a intrarei de onóre, pe alu carei frontispiciu era scrisu in flori cuvèntulu *Salve*. Domnu Martin Stoehr, sculptorulu Curtiei si dirigentulu acestei constructiuni Regale, a presintatu pe o perina de catifea chei'a cea mare dela intrarea de onóre, pe care luând'o Regele deschide usi'a si face intrarea solemnă in Castelulu Pelesului, in midiuloculu aclamatiuniloru celoru mai frenetice ale intregii asistentie insoçite de imnulu nationalu.

Maiestatile Loru, urcându-se pe scar'a cea mare, Isi continua mersulu in procesiune cu tóta asistenti'a; ér I. P. S. S. Mitropolitulu Primatu, pe mesura ce se strabateau salile coridórele, coridórele si tóte camerile, le stropiá cu sánt'a aiasma, dupa cerintiele religiunei.

La órele 1¹/₂ o cina marétia fu servita in sal'a cea mare de mán'care a Castelului, la care au luat parte 50 de invitati.

In cursulu prândiului, cându s'a servitu vinulu de Cotnari, Dealulu-Mare si Dragasiani, oferitu Maiestatorulu Loru de Societatea cooperativa, Regele, ridicandu paharulu a rostitu cu voce plina si resunátore urmatórele cuvinte:

„Amu claditu acestu castelu ca unu semnu trainicu „cà dinasti'a, alésa liberu de natiune, este adàncu inradacinata in asta frumósă Tiéra si ca resplatinu dragostea poporului Nostru cu increderea nemarginita care „avemu in viitorulu scumpei Nóstre Patrie. Implinescu „dar o datorie sacra, o vie dorintia, ridicându cu vinu „romnescu, in acésta casa a Nóstra, celu àntàiu paharu in onorulu si pentru fericirea Romaniei.

„Se traiésca drag'a Nóstra Tiéra!“

O puternica si nesfársita aclamare: Traiésca Regele! Traiésca Regin'a! a esitu din peptulu tuturor asistentiloru.

Apoi, presedintele Senatului, Principele D. Ghika, a adresatu Majestatii Sale urmatórele cuvinte:

Prin staruintia si barbatia ai ridicatu Romani'a in positi'a in care se afla astadi.

Totu prin aceste virtuti ai sciutu se invingi marile greutati locale si ai inaltiatu, intre acesti munti grandiosi, acestu maretiu Castelu Regalu.

Fiindu convinsu cà exprimú simtimentulu tierei intregi, Iti dicu: Sire, se traiesci ani multi cu mândrie in midiuloculu iubitului Teu poporu.

Se stapánesci si se locuesci cu sanetate si inima buna acestu stralucitu Castelu, impartasindu fericirea cu August'a Ta Soçie, idealulu femeiei.

Se traiésca iubitulu nostru Rege!

Se traiésca gratiós'a nóstra Regina!

Se traiésca scump'a nóstra Dinastie!

Dupa acést'a, domnu B. Alexandri cerú voia se ridice unu paharu, dupa cumu erá obiceiulu in vechime, si dise:

In timpii strabuniloru nostri, cându Domnii si boerii mari ai tierei intrau in locuintie noue, poporulu se aduná de le facea urare cu aceste cuvinte:

Càte caramidi si grindii,

Atâte mariri si isbàndi!

Càtu nesipu in aste cladiri,

Atâte fericiri si straluciri!

Acésta urare stramosiésca o adresamu astadi Majestatiloru Vóstre in numele poporului romanu.

Se Ve ajute Dumnedieu a mai cladi multe alte monumente in tiéra, totu atátu de glorióse, totu atátu de frumóse cà acestu Palatu frumosu si feericu, ca basmele lui Pelesiu.

Bine-cuventarea ceriului si iubirea poporului fie vecinicii óspeti ai casei Vóstre!

In urma, domnu C. A. Rosetti, presedintele adunarei ridicându-se, intre altele, dise:

„Majestatile Vóstre nu V'ati marginitu in a implántá in rerunchii pamentului Romanu adàncele temelii ale acestui Castelu, pentru a dovedi poporului legamintele cari Ve unescu cu densulu. Rege si Regina, V'ati legatu de natiune prin fapte glorióse si de iubire. Legamentulu poporului cu Suveranulu seu s'a cimentatu apoi atátu de tare la Plevn'a, prin sângele vitejiloru nostri, in càtu nimicu astadi nu le va puté rupe.“

Terminându, a purtatu unu toastu in sanatatea Regelui si a Reginei.

Asemenea I. P. S. S. Mitropolitulu Primatu, in numele clerului, si domnu generalu Cernatu, in numele armatei, au adresatu Maiestatorulu Loru urari de fericire si marire, la cari Regele multiamesce cu caldura si totu odata adreséza eforiloru spitaleloru civile Inaltele Sale multiamiri, pentru ospitalitatea ce au gasitu in monastirea Sinai'a in decursu de 10 ani si cà petrecerea Loru acolo va fi pentru totudéun'a o amintire placuta pentru Rege si Regina.

Dupa acést'a, Majestatile Loru parasescu sal'a de mancare urmate de toti invitatii; mergu in salonulu celu mare alu Castelului, unde, in totu timpulu, Regele si Regin'a, cu obiceiuit'a afabilitate ce 'I caracteriza, au bine-voitu a convorbi cu fie-care in parte, multiamindu-le pentru caldurósele urari ce necontenitu Li se aducea.

Invitatii au visitatu in detaliu castelulu si la fie-care momentu exprimau admiratiunea loru pentru acestu locasiu, unde a presidatu atát'a gustu si in care, la ori-ce pasu, se întâlnece o opera de arta, ceea-ce face ca Castelulu, in intregulu seu, se fie o incântátore resiedintia.

Cu tóte ca timpul era ploiosu, totusi o numerósa populatiune venise din Bucuresci si din satele vecine spre a lua parte la acésta serbatóre, ceea-ce contribuí se faca solemnitatea mai marétiá, salutându cu dragoste de repetite ori intrarea Augustei Parechi in cas'a Loru.

La órele 5, óspetii fura invitati a luá céiulu, dupa care urându dile lungi si fericite Augustiloru Proprietari, in cas'a caror'a au petrecutu o di atátu de incântatóre, isi luara diu'a buna spre a se întórce in Capitala.

Pána in momentul cându Regele si Regin'a S'au retrasu in apartamentele Loru, veseli'a cea mai mare a domnitu, si cu dreptu cuventu; fiindu-cà acolo unde in anulu 1875 erá pustiulu si selbaticulu, numai prin vo-intia in anulu 1883 se inaugurá unu maretiu Castelu si se implânta civilisatiunea.

In aceeasi di, dupa sfársirea ceremoniei, sosindu la Sinai'a, cu expresulu Orientului, unu mare numeru de persóne distinse ale Europei, intre cari publicisti si ingineri, MM. LL. Regele si Regin'a au binevoitu a 'i admite in a Loru presentia si apoi au fostu invitati a visitá Castelulu.

Din bugetulu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu pe anulu 1884.*)

I. Fondulu Asociatiunei.

Tacse dela membrii Asociatiunei	1900 fl. — cr.		
Tacse dela membrii ajutori, oferte, le-gate etc.	50 fl. — cr.		
Obligatiuni de lot. ex 1860 cap. fl. 800.—	32 " — "		
" de statu unificate rent'a in papiru, capit.	fl. 3350.—	140 " 70 "	
Obligatiuni de statu unificate rent'a in argintu cap.	fl. 6300.—	264 " 60 "	
Obligatiuni urbariali trans. cap. " 11182.50	519 " 98 "		
" urbariali ung. cap. " 1785.—	83 " — "		
" urbariali bucovinene capit.	" 1050.—	47 " 24 "	
Proprietati de drumulu feratu trans. I. cap.	" 5200.—	256 " 96 "	
Actii de drumulu feratu transilvanu I. capit.	" 400.—	19 " 88 "	
Scrisuri fonciari de ale „Albinei“ capit.	" 8900.—	534 " — "	
Actii de ale „Albinei“ cap.	" 900.—	90 " — "	
Actii de ale „Transilvaniei“ cap. " 4900.—	264 " 60 "		
Interese dupa capitale elocate in cass'a de pastrare	" 1365.72	70 " — "	

*) La adunarea generala tinuta in Augustu a. c. la Brasiovu s'au impartitu intre membrii presenti si intre alti óspeti vre-o 300 de exemplarie din proiectulu de budgetu redactatu de cátra comitetulu Asociatiunei; acelasi inse a remasu necunoscutu maioritatiei membriloru cari n'au potutu lua parte la acea adunare frumósa. Modulu impartirei venituriloru ilu cunoscu dd-nii membrii din actele acelei adunari publicate tóte in Nr.ii 17—18 pe lun'a Septembre. Ne tinemu de a nóstra datoriintia a inregistrá in acestu organu alu Asociatiunei inca si fondurile diverse câte se afla in administratiunea comitetului seu, impreuna cu modulu cumu sunt aceleasi elocate.

Red. Tr.

Chiri'a dela cass'a Asociatiunii	2156 " — "		
a) in fondulu Academiei	205 " 01 "		
b) din fundatiunea anonima „Doboca“	11 " 09 "		
c) " " Radu M. Riurianu	6 " 75 "		
d) " " stud. † E. Dionisiu Basiota	5 " 20 "		
e) " " Galliana	13 " 60 "		
f) " " anonima (Brasiovu)	3 " 24 "		
g) " " Tofaléna	14 " 17 "		
h) " " Marinoviciu	25 " 09 "		
l) Deposit. despartimentului XVII (S. Reghin)	1 " 95 "		
m) Deposit. Siomcut'a mare	— " 40 "		
Pentru diplome	20 " — "		
Prenumeratiune la fóia	10 " — "		
Replatire de imprumuturi	20 " — "		
Suma	6714 fl. 86 cr.		

II. Fondulu Academiei.

a) Obligatiuni urbariale transilvane capit.	fl. 9030.—	419 fl. 90 cr.
b) Obligatiuni de statu unificate capit.	" 1900.—	79 " 80 "
c) Actii de ale „Trans.“ capit. " 1200.—	64 " 80 "	
d) Actii de ale „Albinei“ capit. " 300.—	30 " — "	
e) Scrisuri fonciari de ale Albinei capit.	" 6800.—	408 " — "
Interese si Capitalu din cassa de pastrare capit.	" 1271.61	63 " 75 "
Suma	1066 fl. 25 cr.	

III. Fundatiunea Marinoviciu s.

a) Obligatiuni urbariale trans. si unгур. capit.	fl. 1417.50	65 fl. 91 cr.
b) Obligatiuni de statu unificate cap. " 1000.—	42 " — "	
Interese din cass'a de pastrare capit. " 140.80	7 " 04 cr.	
Suma	114 fl. 95 cr.	

IV. Fundatiunea anonima „Doboca“.

Scrisuri fonciari de ale „Albinei“ cap. fl. 1000.—	60 fl. — cr.
Interese din cass'a de pastrare cap. " 109.68	5 " 48 "
Suma	65 fl. 48 cr.

V. Fundatiunea Radu M. Riurianu.

Scrisuri fonciari de ale „Albinei“ cap. fl. 500.—	30 fl. — cr.
Interese din cass'a de pastrare cap. " 35.—	01 " 75 "
Suma	31 fl. 75 cr.

VI. Fundatiunea stud. † de a V clasa gimnasiala Em. Dionisiu Basiota Motiu Dembulu din Abrudu.

Interese din cass'a de pastrare capit. fl. 560.79	31 fl. — cr.
Suma	31 fl. — cr.

VII. Fundatiunea despartimentului XVII (S. Reghinu).

Interese din cass'a de pastrare capit. fl. 195.13	9 fl. 95 cr.
Suma	9 fl. 95 cr.

VIII. Fundatiunea Galliana.

Scrisuri fonciari de ale „Albinei“ cap. fl. 1200.—	72 fl. — cr.
Interese din cass'a de pastrare cap. fl. 173.92	8 fl. 69 cr.
Suma	80 fl. 69 cr.

IX. Fundatiunea anonima (Brasiovu).

Scrisuri fonciari de ale „Albinei“ cap.	fl. 300.—	15 fl. —	cr.
Interese din cass'a de pastrare cap.	fl. 25.93	1 fl. 27	cr.
	Suma	16 fl. 27	cr.

X. Fundatiunea Tofaléna.

Scrisuri fonciari de ale „Albinei“ cap.	fl. 1200.—	72 fl. —	cr.
Interese din cass'a de pastrare cap.	fl. 217.95	19 fl. 85	cr.
	Suma	82 fl. 85	cr.

XI. Fundatiunea canonicului Cipariu.

Obligatiune de loteria ex 1860 per 500 fl.	20 fl. —	cr.
	Suma	20 fl. —

XII. Colecta pentru ridicarea unui monumentu pentru Andreiu Muresianu . . . 1977 fl. 79 cr.

XIII. Unu depositu depusu de inteleginti'a districtului „Cetatea de pétra“ . . . 46 fl. 86 cr.

Din siedinti'a comitetului Associatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, tinuta in Sibiu, la 15 Augustu 1883.

Iacobu Bolog'a m. p.,   Dr. D. P. Barcianu m. p.,
vice-presiedinte   secretariu II-lea.

PARTEA OFICIALA.

Procesu verbalu

luatu in siedinti'a comitetului Associatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, tinuta in Sibiu la 18 Septembrie st. n. 1883.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a vice-presiedinte. Membri presenti: D. br. Ursu, P. Cosm'a, Ioan Popescu, C. Stezariu, G. Baritiu, N. Fratesiu, E. Brote, Dr. I. Crisianu.

Secretariu: Dr. D. P. Barcianu.

103. Dlu vice-presiedinte aduce la cunoscintia, ca in sciintiandu pe dlu canonicu T. Cipariu despre conclusulu adunarei generale din Brasiovu de dtto 29 Augustu pana 1-a Septembrie a. c. prin care d-sa e alesu presiedinte alu Associatiunei, l'a invitatu a primi conducerea in siedinti'a presenta, ca siedintia de intrare in functiune a noului comitetu, precum si in siedintiele urmatore.

Nou alesulu presiedinte inse prin adres'a sa de dtto 17 l. c. aratandu ca starea sanetatii nu-i permite a participa la acesta siedintia, recerca pe dlu vice-presiedinte a primi in loculul seu conducerea afaceriloru Associatiunei. (Nr. exh. 294/1884).
— Spre sciintia.

104. Urméza la ordine raportulu secretariului alu II-lea asupr'a concluseru meritorice ale adunarei generale ale Associatiunei din acestu anu dela Brasiovu. — Anumitu:

Prin conclusulu adunarei generale de sub Nr. prot. 56 s'au alesu pentru conducerea afaceriloru Associatiunei in periodulu de 3 ani dela 1883/4—1885/6 urmatorii domni: Presiedinte: Timoteiu Cipariu; vice-presiedinte: Iacobu Bolog'a; secretariu I: George Baritiu; secretariu II: Dr. D. P. Barcianu; cassariu: Eugenu Brote; controloru: Constantinu Stezariu; bibliotecariu si archivariu: Dr. Ioanu Crisianu. Membrii ordi-

nari in comitetu: Davidu Baronu Ursu; Pavelu Dunc'a; Iosifu St. Siulutiu: Partenie Cosm'a; Visarionu Romanu; Ioanu Popescu; Constantinu Stezariu; Ioanu V. Rusu; Ilie Macelariu: George Baritiu; Dr. Ilarionu Puscariu; Basiliu P. Harsianu. Membrii suplenti in comitetu: Dimitrie Comsi'a; Dr. Ioanu Crisianu; Simeonu Popescu; Eugenu Brote; Nicanoru Fratesiu; Dr. D. P. Barcianu.

— Spre sciintia, avendu a se in sciintia fie-care persóna despre alegerea sa, ér pentru presiedinti avendu a se urma conformu dispositiunei §. 11 din statute alineatul din urma.

105. In legatura cu cele de sub Nrulu precedentu, dlu Constantinu Stezariu alesu controloru aretandu ca impregiurările nu-i mai permitu a lua asuprasi noue sarcini, resignéza dela oficiulu de controloru alu Associatiunei, cerendu a se dispune celea necesarie pentru inlocuirea densului.

— Comitétulu ia cu regretu actu de acésta resignare si esprimendu multiamit'a dlui C. Stezariu pentru indelungatele servicii, facute in calitate de cassariu, va dispune la timpulu seu celea necesarie pentru inlocuire.

106. Prin conclusulu adunarei generale de sub p. prot. 28 si 51 se transpunu comitetului spre competenta afacere cererile lui N. Bacicu, litografu in Brasiovu, a eforiei scolare gr.-or. din Campeni; a lui Ioan Albu candidatu de profesura in Clusiu; a lui Corneliu Traianu Manu, soldatu in Seghedin; a senatului scolastecu gr. cat. din Becleanu; a sinodului protopresbiteralu gr. or. din tractulu Trei-Scaune; a lui Iosifu Turcu, stud. med. Clusiu; pentru stipendii si ajutóre in bani.

— Spre sciintia, avendu a se lua in pertractare cu oca siunea distribuirei sumeloru notate in bugetulu pro 1884 pentru stipendii si ajutóre.

107. Prin conclusele adunarei generale de sub p. prot. 31—33 bugetulu pro 1884 s'a stabilitu intru tote conformu proiectului presentatu de comitetu, cu singur'a esceptie a pos. 17 stipendiu pentru unu studentu de universitate (academie), unde adunarea a stabilitu, ca acestu stipendiu se fie menitu pentru studenti la o academie de silvicultura.

— Spre sciintia, avendu a se comunicá cassei Associatiunei bugetulu stabilitu pro 1884 si a se face la timpulu seu dispositiunile necesarie pentru escrierea de concursu la stipendiile si ajutórele vacante, precum si la celea ce s'au votatu de nou in adunarea generala.

108. Prin conclusele adunarei generale de sub p. prot. 34 si 35 s'au datu comitetului indemnizare pentru sumele de 7684 fl. 82 cr. v. a. spesati preste sum'a preliminarata, la cumperarea casei Associatiunei, si de 432 fl. spesati la esecutarea unoru reparaturi urgente la acésta casa.

— Spre sciintia.

109. Prin conclusulu adunarei generale de sub p. prot. 36 se punu la dispositiunea comitetului, in exercitiulu bugetului anului viitoriu 3134 fl. 64 cr. v. a. pentru esecutarea reparatiuniloru mai mari la cas'a cumparata, conformu cererei facute de densulu la adunarea generala. Totuodata comitetulu este indrumatu, ca pe viitoriu la astufeliu de cereri de creditu se acluda tote actele justificative necesarie.

— Spre sciintia si conformare, cu aceea, ca pentru reparaturile din cestiune, cassariulu Associatiunei se faca pre bas'a

preliminariului ce se afla la comitetu propunerile necesarie pentru punerea in lucrare a reparaturilor.

110. Prin conclusulu adunarei generale de sub p. prot. 37 afacerea monumentului repausatului poetu Andreiu Muresianu, conformu propunerii comitetului, se ia din manile acestui'a si se incredintieza comitetului privatu instituitu ad hoc in Brasiovu, carui'a la timpulul seu se voru pune la dispozitiune sumele ce cu acésta destinatiune se afla depuse la comitetulu Asociatiunei.

— Spre sciintia, avendu a se comunica comitetului ad hoc din Brasiovu, conclusulu adunarei generale cu aceea, cá sumele cu menire pentru monumentu, se pastréza la comitetulu Asociatiunei cá depositu, pâna la timpulul cându comitetulu ad hoc va documentá cá afacerile au inaintatu astufeliu, cátu monumentulu ce se intentionéza a se ridica poetului la locu publicu, se se póta esecutá.

111. Prin conclusulu adunarei generale de sub p. prot. 38 relativu la lasamentulu lui Avramu Iancu, aprobandu-se propunerea comitetului cu privire la conservarea locuintiei repausatului testatoru, comitetulu e insarcinatu, cá la casu cându s'ar dispune prin autoritatile competente vendiarea realitatiloru ce apartínu lasamentului, se cumpere respective se tina elu cas'a, curtea si gradin'a testatorului, pentru cá ele se fie conservate.

— Spre sciintia si conformare.

119. Prin conclusulu adunarei generale de sub p. prot. 39 se apróba propunerea comitetului de a se privi tacsele platite de membrii ordinari, cá tacse pe anulu curentu, si fiecare dér consideratu cá membru numai pe anulu in care a platitu tacs'a.

— Spre sciintia, avendu a se comunicá conclusulu ei spre conformare.

113. Prin conclusulu adunarei generale de sub p. prot. 40 se apróba propunerea comitetului de a se trimite fói'a Asociatiunei „Transilvani'a“ tuturor membriloru cari platescu tacs'a pe anulu curentu.

— Spre sciintia si conformare, avendu a se insciintia espeditur'a, cá membriloru ordinari de nou inscrisi la adunarea generala din Brasiovu se espedeze fói'a cu inceperea dela 1-a Ianuarie 1884.

114. Prin conclusulu adunarei generale de sub p. prot. 41 comitetulu e insarcinatu a face o noua cerere la Inaltulu ministeriu reg. ung. pentru aprobarea alegerei d-loru: Carolu Davila, Alexandru Davila, Gr. Em. Lahovari, Nic. Nicorescu, Ioanu Popescu si Teodoru Burada, suditi ai regatului invecinatu Romani'a.

— Spre sciintia si conformare.

115. Prin conclusulu adunarei generale de sub p. prot. 43 aprobandu-se propunerea comitetului pentru infiintierea unei scóle superióre de fetitie cu internatu, sub auspiciile Asociatiunei, comitetulu este autorisatu a cladí din mijlócele fondului generalu alu Asociatiunei unu edificiu cu spese pâna la 30,000 fl. pre terenulu ce posede Asociatiunea in Sibiiu. — Acestu edificiu se fie astufeliu intocmitu, cá se corespunda recerintieloru unei scóle superióre de fetitie cu internatu, si se se realizeze in celu mai scurtu timpu astufeliu, cá comitetulu

se póta face adunarei generale procsime raportu, atátu asupr'a constrúirii edificíului, cátu si asupr'a institúirii si organisarii scólei amintite.

— Spre sciintia cu aceea, cá pentru pregatirea unui raportu motivatu asupr'a modalitatiei punerii in lucrare a conclusului in tóte partile sale, se institue o comisiune compusa din membrii comitetului: D. baron Ursu. P. Cosma, I. Popescu, V. Romanu si E. Brote.

116. Prin conclusulu adunarei generale de sub p. prot. 47 se dispune, cá pe viitoriu fondulu academiei romane de drepturi se nu se mai administreze separatu, ci din motivulu simplificarii lucrului, se intre in fondulu generalu alu Asociatiunei, fiindu manipulatú intr'un'a.

— Spre sciintia, avendu a se comunicá conclusulu ei cassei pentru orientare.

117. Prin conclusulu adunarei generale de sub p. prot. 48 si cu provocare la adres'a d-lui I. M. Riureanu directoru de liceu in Bucuresci de ddo 12/VIII n. a. c. prin care pune la dispositi'a Asociatiunei 60 napoleoni de auru = 1200 franci cu scopu de a se face dintr'ensii si din sum'a de 1200 franci depusa la comitetu in anulu 1874 o fundatiune de stipendii in eternisarea memoriei fratiloru sei repausati Radu si George Riureanu, — comitetulu e insarcinatu a esprimá donatoriului multiamita, si a presenta adunarei generale viitóre unu proiectu de actu fundationalu pentru numit'a fundatiune.

— Spre sciintia cu aceea cá, conformu indrumarii adunarei generale se va multiamí donatoriului, ér cu compunerea actului fundationalu se insarcinéza cassariulu, avendu a'lu presentá comitetului spre ulterióra afacere.

118. Prin conclusulu adunarei generale de sub p. prot. 48, 58 si 59 se transpunu comitetului cá suma incasata la acésta adunare 1558 fl. 78 cr.; 60 franci si 60 napoleoni in auru. Sum'a fiindu predata la cassa.

— Servesce pre sciintia.

119. Se presenta cererea cassariului pentru avisarea la cassa spre platire a sumei de 78 fl. v. a. cá spese pentru tiparirea si brósiurarea budgetului pro 1884 presentatu adunarei generale, si cá competentie anuale ale vecinatatiei pentru cas'a Asociatiunei. (Nr. exh. 288/1883).

— Cererea fiindu documentata, se asignéza la cassa spre platire sum'a de 78 fl. v. a.

120. Cassariulu presenta conspectulu despre starea cassei Asociatiunei si a fondulu' academiei la datulu siedintiei presente. — Din acestu conspectu se vede, ca fondulu Asociatiunei e de 83,453 fl. 76 cr., ér alu academiei 20,547 fl. 41 cr. laolalta 104,002 fl. 17 cr. (Nr. exh. 295/1883).

— Spre sciintia.

Sibiiu d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presiedinte.

Dr. D. P. Barcianu m. p.,
secretariu alu II-lea.

Autenticarea acestui procesu verbale se concrede domniloru: P. Cosm'a, I. Popescu si C. Stezariu.

S'a cetitu si verificatu. Sibiiu, 26 Septembre 1883.

C. Stezariu m. p.

I. Popescu m. p.

P. Cosm'a m. p.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatu in sedinti'a extraordinara dela 7 Octobre st. n. 1883.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vice-presiedinte. Membri presenti: P. Dunc'a, D. br. Ursu, Ioanu Popescu, V. Romanu, I. St. Siulutiu, P. Cosm'a, Dr. II. Puscariu, C. Stezaru, E. Brote.

Secretariu: Dr. D. P. Barcianu.

Nr. 90. Presidiulu presenta raportulu comisiunei esmise din sedinti'a dela 18 Septembrie a. c. pentru a prepará punerea in lucrare a conclusului adunarei generale a Asociatiunei, relativu la ridicarea edificiului pentru o scóla superióra de fete cu internatu pe teritoriulu realitatii Asociatiunei. Din acestu raportu se vede, cá comisiunea deliberandu asupr'a numerului si marimei incaperiloru necesarie pentru scopulu indicatu, s'a intrunitu prealabilu intr'o parere si pe bas'a acesteia a cerutu dela unu architectu pregatirea unoru schitie de planuri.

Presentându-se acésta schitia, comisiunea, pentru a puté continuá lucrarea sa, are neaparata trebuintia a sti 1-iu daca, candu si cum se póte delaturá zidulu cetatii si ridicatur'a de pamentu de dinaintea acestui'a, care se invecinéza nemidilocitu cu o parte a realitatii Asociatiunei si a 2-a care e lini'a de zidire stabilita de comisiunea edila a orasiului. (Nr. exh. 307/1883).

— Comitetulu decide: se se faca magistratului orasiului Sibiiu o cerere pentru delaturarea zidului orasiului si a ridicarei de pamentu din dosulu acestui'a, in intinderea, in care se invecinéza cu realitatea Asociatiunei si totodata se se céra dela acésta corporatiune pe bas'a schitiei de planu alaturate /. stabilirea liniei de zidire.

Nr. 90. Presidiulu aducendu la cunoscintia cá, in urm'a mutarei in edificiulu propriu alu Asociatiunei s'a abdicatu localulu de pana acumu, unde cancelari'a Asociatiunei s'a adapostitu

— si comitetulu decide: a se aduce veneratului consistoriu archidiecesanu gr.-ort. multiamita in numele Asociatiunei pentru inlesnirile ce i-a facutu prin lasarea in folosire a numitului localu cu pretiu fórte moderatu in unu lungu siru de ani.

Sibiiu d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p., Dr. D. P. Barcianu m. p.,
v.-presiedinte. secretariu.

Autenticarea acestui procesu verbale se concrede domniloru: I. Popescu, P. Cosm'a, V. Romanu.

S'a cetitu si autenticatu. Sibiiu, 9 Octombre 1883.

I. Popescu m. p. P. Cosm'a m. p. V. Romanu m. p.

Bibliografia.

„Revist'a paduriloru“, diariu scientificu, economicu, comercialu si industrialu, apare in Bucuresci in fie-care luna*)

*) Cu adeverata parere de reu aflaramu abia acum'a despre esintia acestui organu de specialitate alu silvicultoriloru din Romania; de aceea si grabimu a'i reproduce aici titlulu si precuventarea, din care se se cunósca mai de aprópe scopulu acestei foi periodice. Facemu acést'a cu atátu mai virtosu, cu cátu cunóschemu din propri'a experientia ce intunerecu mai domnesce si la noi dincoce de munti in privinti'a culturai paduriloru si cumu legea cea noua ungrésca de paduritu s'au interpretatu si aplicatu reu sau nicidecumu. Red. Tr.

redactatu de P. S. Antonescu Remusi, cu concursulu unui comitetu compusu din barbati speciali: Benedictu Piso, Ing. forestieru, C. Capitanéñu, majoru din statu majoru, fostu atasiatu la Observatorulu din Parisu, I. C. Eleutherescu, ingineru forestieru, fostu elevu alu scólei din Nancy, G. Gavrilescu, ingineru forestieru, fostu elevu alu scólei din Aschafenburg, I. Chihaiu, ingineru forestieru, fostu elevu alu scólei din Nancy, C. S. Antonescu Remusi, doctoru in medicina din facultatea din Parisu, Aristide Eustatiu, doctoru in dreptu, din facultatea de Parisu, Al. Boicescu, doctoru in medicina din facultatea din Parisu. Ori ce cestiune juridica raportata la paduri se póte adresá. d-lui Aristide Eustatiu, strad'a Salcii, Nr. 15. Sumariulu Nrului 1 din 1881 cuprinde: Precuventarea. — Creditulu Agricolu. — Iarn'a actuala 1880—1881. — Padurile nóstre. — Transportulu lemnelor. — Valórea comerciala a lemnelor. — Varietati. Preçiulu abonamentului in tíera 15 franci, afara din tíera 20 franci. Abonamente se facu pe unu anu cu incepere dela 1 Ianuarie. Ori ce cereri privitóre la redacti'a si administrati'a acestei foi se voru adresá la inginerulu forestieru P. S. Antonescu Remusi, 48 Calea Victoriei.

Precuventare. Nimicu nu pótea justificá mai bine apariti'a acestei foi, de cátu messagiulu tronului cetitu la deschiderea corpuriloru legiuitoare din 15 Noembre anulu incepatu. Opiniunea publica alarmata, cerintiele economice in suferintia, tíer'a pustiita, fura atâtea reclame pentru ingrigirea si ameliorarea paduriloru, in cátu guvernulu se vediu nevoitu a promite reprezentantiloru natiunei: Senatu si Camera, cá va aduce unu proiectu de lege menitu a pune stavila despaduririloru, o regula exploatariloru, o ameliorare paduriloru, o ordine si o incuragiare serviciului ce este chiamatu a gerá aceste tesauere seculare ce se numescu paduri.

Suntemu informati cá o comisiune compusa din barbati speciali, cu multa capacitate, cu multa practica, cu cunoscintie intinse in tóte ce privescu cestiunile sociali, culturali si sciintifice ce se reporta la economi'a paduriloru, sunt dejá pe drumu de a lucrá unu anteproiectu de codu sylvicu, care apoi, vedutu de d. ministru respectivu, va fi datu pe biurulu cameriloru, unde d-nii deputati si Senatori nu voru lipsi a-lu complectá dupa trebuintiele si folosulu tieriei.

Prin ce altu miidlocu se potu comunicá ideile, se póte face lumina, decátu prin acel'a alu publicitatiei? Si cumu s'ar crede cá diarele politice potu fi de ajunsu, si menite a intretiné discutiunea sciintifica, cándu agitatiunile politice sunt acelea ce principalmente le ocupa?

Sciinti'a paduriloru, este in tóta lumea discutata si propagata cu ardóre; nici o tíera, nici o natiune nu este — afara de noi si Bulgari'a — lipsita de scoli speciali silvice, unde elementele culturali, administrative si economice se se invetie separatu. Mai in tóte tierile civilisate, silvicultur'a 'si are reprezentanti in sciintie; diarele ei discuta, dau la lumina observatiunile, esperientiele ce se nascu din studiuri serióse, cari alimentéza sciinti'a sylvica si punu basa exploatariloru ce constitue sistemele, din care resulta avuti'a presentului si asigurarea de resurse pentru viitoriu.

Industri'a unei tieri depinde dupa clima, dupa obiceiurile locuitoriloru, dupa gradulu loru de cultura, si dupa ma-

teriile brute ce gasescu cu inlesnire. — Noi in ceea ce privesce lemnulu, avem o industria primitiva; pentru progresarea, pentru perfectiunea si pentru propagarea ei suntemu datori a ne ocupá.

Sylvicultorelui i se impune, in prim'a ordine, datori'a a face cunoscutu esplotatorelui de paduri, cultivatorelui, plugarului, industriariului, din care lemne 'si póte satisfice trebuintiele, cari si cumu se potu obtiné produse, cerute de consumatia, elu trebuie se arate midiulócele mai practice, mai espeditive, mai eftine, cá se póta transformá materi'a bruta a paduriloru, in unelte si produse reclamate de cerintiele consumatiei.

Comerciulu, midiuloculu prin care se trecu materiile de la productori la industriari si de la acestia la consumatori, este la noi abia in stare embrionara. — Nici caile de comunicatie, nici creditele, nici concurenti'a nu au facutu din comerciantii nostri acei agenti abili ai schimbului, pe cari fi vedemu in alte tieri. — Suntemu la inceputulu carierei, suntemu la temeli'a edificíului ce trebuie se cladimu pentru generatiile viitóre, si in ceea ce privesce padurile cu materi'a lemnósa, abia putemu dice cá exista comercianti.

Si in adeveru, cumu putemu pretinde a avea formatu unu corpu de lemnari, cându lemnari'a chiaru, nu erá pàna acumu considerata cá marfa principala de comerciu. — Fiecare saténu, celu dintâiu venitu se indeletnicea cu comerciulu lemnelor, erau in acelasi timp, esplotatori, industriari si comercianti. — Abia de cât-va timpu se vedu in óre-care din orasiile principale stabilite deposite de lemne; — nu voimu a vorbi de lemne de focu, ci numai de lemne industriale, — acelea cari reclama pe lângá capitalulu materiei brute inca si pe acelu intelectualu necesariu a le face utilizabile.

Transportulu, pàna la infíntiarea cailoru ferate erá o pedeca puternica ce se opunea esplotarile paduriloru, industri'a erá lipsita astfelu de materi'a bruta si comerciulu lemnosu nici cá s'ar fi pututu desvolta vre-odata. Gratia acestui puternicu factoru alu schimbului, adi ne putemu încercá a stabili, a pune bazele unui comerciu, care se infloresca tiér'a si se silésca pe proprietari a dá o ingrijire mai seriósa padurei, a o esplotá pe unu picioru mai regulatu, a cere concursulu ómeniloru de sciintie, singuri in stare a face din padure unu tesauru nesecabile, care se procure proprietariului midiulócele de care ar avea nevoia, ele suntu indispensabile.

Revist'a paduriloru, diariu lunaru, ce vomu publicá cu incepere de acumu, va continé pe lângá scrieri administrative si observatiuni culturale dobândite in tiéra, in diferite localitati ale ei; ele voru servi a inauguré sylvicultur'a romana raportata la cerintiele solului, climei, esistenieloru ce populéza padurile, si la starea economica a tieriei. Omulu de sciintia, acelu ce sotocesce in misterele naturei, va gasi adesea, in colónele diariului nostru elementele unoru date, unoru probe, care 'lu voru pune pe potec'a adeverului, pe calea luminei.

Nu vomu hesitá a discutá in colónele revistei nóstre cestiunile juridice ce concernu materi'a ce face obiectulu de capetenie alu revistei nóstre.

Nici-o cestiune economica care s'ar agitá in tiéra si care ar avea raporturi cu padurile, nu va fi inlaturata.

Aclimatarea si naturalisarea plantelor streine va fi cu deosebire discutata si supusa esperientiei junelui corpu sylvicu ce-si deschide acumu ochii in atmosfer'a nebulósa, unde lumin'a abia licaresce ramurei sylvice.

Comerciantele cá si industriariulu, de siguru va putea gasi, din cându in cându, câte ceva care se-lu intereseze. Aceste specialitati la noi, abia in creatie, va fi multu, prea multu de aratatu, de datu publicitatiei, cá cetirea diariului se devie placuta si interesanta.

Aceea ce diariile la felulu acestui'a arata pentru tierile in care se publica, acelesi subjecte va tratá revist'a paduriloru pentru tiér'a nóstra; cu elu, vomu localisá sciinti'a, vomu inauguré progresulu specialitatiei ce se insarcinéza a pledá.

— Invitare de prenumeratiune la „Miculu abecedariu de Ioanu Tuducescu, invetiatoriu in Lipov'a. Aducemu la cunoscenti'a on. publicu, cá amu pusu sub tipariu acésta carte fundamentala, lucrata dupa metodulu intuitivu — cu icóne — si in forma dupla, adeca; tabele de parete pentru scóla, si carte sau manualu pentru scolari. Materialulu e ántaiu scrisu, apoi tiparitu si e de ajunsu pentru primul anu de scóla. Tabelele suntu copie fidela a manualului.

Impartirea si technic'a „Micului abecedariu“ diferesece de tóte abecedarele nóstre intru aceea, ca elu cuprinde numai mecanismulu scrierii si citirei cu litere mici si cu atáta e mai usioru si practic. Éra mecanismulu scrierii si citirei cu litere mari si bisericesci pentru alu II-lea anu scolasticu va aparé la timpulu seu.

Pretiulu de prenumeratiune:

1 exemplariu „Miculu abecedariu“ (18 table de parete) costa 3 fl. 60 cr., 10 exemplare. „Miculu abecedariu“, manualu pentru scolari, costa 2 fl. (Mai puçine de 10 exemplare din manualu nu se potu prenumera).

La acestea se dá „Metodulu de procedere“ gratisu.

Stimatii colegi, cari dorescu a le avé — suntu rogati a le prenumera pàna la 30 Septembrie st. v. a. c. la adress'a autorului, si celoru ce voru trimite înainte pretiulu abonamentului, li se va expeda franco, éra celorlalti cu recepere postala (Post-Nachnahme, posta utánvétel).

Abecedariulu se tiparesce cu „ortografi'a academica“.

Apelamu inca odata la caldur'a si sprijinulu onorat. publicu si alu colegiloru.

Lipov'a (Banat-Lippa), 1 Septembrie 1883 st. v.

Ioanu Tuducescu m. p. **Demetriu Romanu m. p.**
invetiati. in Lipov'a cá autoru-editoru. invetiati. in Rodn'a cá editoru.

— Raportulu alu XIV-lea despre gimnasiulu superióre greco-catolicu romanescu din Nasaudu de impreuna cu unele date despre celelalte scóle sustnute cá si gimnasiulu din fondulu scolasticu centrale granitierescu din Nasaudu si anume: despre scól'a normale gr.-cat. romanésca de baieti si de fetitie din Nasaudu, despre cea normale gr.-cat. romanésca de baieti din Monoru, despre cea normale gr.-or. de baieti din Borgo-Prundu si despre cele triviali gr.-cat. de baieti din Sängeorgiu, Telciu si Zagra pre anulu scolasticu 1882/3. Tipariulu lui T. Botschar in Bistritia.

— Notiuni generale despre industri'a pigmentelor de depinsu de Nicolae Teclu membru alu academiei romane.

— Despre uciderea lui Mihai-Voda Vitezulu si despre crudimile lui Vladu Draculu doue documinte noue istorice citite in academia de Nicolae Jonescu, membru alu academiei romane.

— Consideratiuni relative la studiulu experimentalu alu miscarii apei in canale descoperite si la constitutiunea intima a fluidelor de dr. Spiru Haretu, membru alu academiei romane.

— Notitie biografice asupr'a vietii si activitatii decedatului Andreiu Mocioni (Mocsonyi) membru alu academiei romane de Vincentiu Babesiu, membru alu academiei romane. Estrasu din analele academiei romane, seria II, tom. V, sect. II, memorii si notitie. — Bucuresti, 1883. Tipografi'a academiei romane. (Laboratorii romani), strad'a academiei 26.

— Reuniunea femeiloru romane in Sibiiu. Se aduce la cunoscintia publica, ca cu 1 Novembe a. c. c. n. se deschide scóla elementara de fete de patru clase a reuniunai nóstre aici in Sibiiu si ca s'au facutu ingrigire de cele mái bune puteri didactice la acea scóla.

Se invita deci parintii respective ingrigitorii din locu si din giuru, cá dela 15 ale curentei luni incolo, se se insinue fetele pentru primire, la president'a reuniunei nóstre dómna Maria Cosm'a (strad'a Baier Nr. 1).

Sibiiu, 9 Octombree 1883.

Comitetulu reuniunei.

— Suntu puține acelea epoce in progressele ce se facu mai alesu in literatur'a nóstra poporana, in care se simtimu o placere asia mare, precumu simtimu la anuntiulu celoru doue volume titulate: „Ornitologi'a poporana romána“ de S. Fl. Marianu membru alu academiei romane. Cernauti tipografi'a lui R. Eckhardt 1883. Formatu 8-vo. Vol. I 438, Vol. II 423 pagine. Pretiulu ambeloru volume 4 fl. sau 10 franci.

Rever. sa domnulu S. Fl. Marianu catechetu la gimnasiulu gr. orient. din Suceav'a in Bucovin'a este prea bine cunoscutu din mai multe scrieri ale sale aparute mai alesu in foi literarie si beletristice; este inse o adeverata binefacere de prim'a ordine, cá dsa se decide a publica dintruo data, in forma de carte tóta colectiunea sa de valóre eminenta, nu numai necesaria pentru partea istoriei naturale cunoscuta sub numele scientificu Ornitologia (sciintia despre paseri), ci totuodata cá literatura poporana. A fostu un'a din cele mai fericite idei ale domnului Marianu a aduná nu numai nomenclatur'a romanésca a paseriloru cunoscute in Daci'a cu cele mai multe variante ale ei, dara a culege totuodata si multimea de legende, fabule, descantece, pe care poporulu romanu le adscrie la o multime de paseri, precumu si poesiiile si cantecele impreunate cu acelea. Labóre fórte ostenitóre, la care s'a cerutu o serie de ani, caletorii impreunate cu spese, corespondentie in tóte regiunile locuite de romani. Noi inse avemu se felicitamu din sufletu pe dnu Marianu pentru acestu resultatu in adeveru stralucitu; totu asia inse gratulamu publiculu romanescu, cá in acésta colectiune i se dá o lectura in adeveru poporana, din cele mai placute, totuodata inse si

preste asteptare instructiva. Limba neteda, dulce, fórte usioru intielésa si pretiulu unei colectiuni asia vaste atátu de eftinu! Recomandamu acésta carte mai virtosu parintiloru cu familii numeróse, cu fii si fiice, cari dorescu se le dea in máná lectura innocenta si instructiva.

Cu acésta ocaziune alaturamu aci si modest'a precuventare a dlui autoru:

„A mai vorbí despre insemnatarea literaturai poporane credu cá nu este de trebuintia, cáci in diu'a de astadi nu mai sta nimenea la indoiéla, cumu-cá literatur'a moderna trebuie sè se intemeeze pe cea poporana, scotiendu la lumina si intrebuintiandu tóte comorile cele mari, bogate si frumóse ale literaturai poporane pentru ridicarea edificiiului literaturai moderne.

Tóte natiunile, cari au o literatura, au purcesu astfelu si de aceea au propasitu asia de departe.

Numai la noi acestu adeveru abia tårdiu a isbutitu a fi recunoscutu;... se incepuse cladirea dela acoperisui in josu!

Dar in fine amu ajunsu si noi la cunoscinti'a adeverului, si acést'a prin impulsulu unui barbatu, care a scosu la lumina o parte din comór'a nescata a literaturai poporane si ni-a disu: faceti antaiu cunoscintia cu traiulu poporului, cu datinele lui, cu credintiele lui si mai alesu cu limb'a lui cea dulce, frumósa si bogata, si pe acésta temelie trainica ziditi monumentulu literaturai nationale! Este óre de trebuintia se mai dicu, cumu-cá acestu barbatu este Dlu V. Alexandri? si cumu cá pe lângá meritulu ca este poetulu-rege alu nostru, va avé veciniculu si netagaduitulu meritu ca a fostu celu dintáiu, care a pusu antái'a pétra la temeli'a sanatósa a literaturai nationale!

Daca literatur'a poporana ar fi fostu mai de multu cunoscuta, amu fi scapatu de fórte multe neologisme pocite, nascocite si introduse in scrieri literarie si sciintifice, cari nu se voru vulgarisá nici odata, si cari sunt si voru remané neintielese. Se luamu numai o botanica sau o zoologia romanésca in máná si vomu afla nisce numiri de plante, animale si paseri care din care mai curióse si vecinicu neintielese, pe cându in poporu esista numiri asia de frumóse, precise si poetice.

Cunoscèndu acésta lipsa, amu adunatu deocamdata numirile de paseri ce le-amu aflatu până acum'a la poporu, amu adunatu legendele, datinele, credintiele si cantecele ce le are poporulu despre paseri, si le scotu acumu la lumina sub numele de: Ornitologia poporana romana.

Este prea adeveratu, ca acésta adunare nu e inca completa si va trebui inca multá staruintia si multu lucru până ce se voru aduná tóte numirile paseriloru din tóte partile locuite de romani, dar celu puçinu amu făcutu inceputulu, si nu dorescu alt'a, de cátu cá se fie spornicu si se induplicate si pre altii a lucrá mai departe, séu celu puçinu a-mi comunicá mie ceea ce au adunatu pe acestu câmpu, cá se fiu in stare a completá cu timpulu acésta publicare.

Si daca prin scrierea de fatia amu isbutitu se punu si eu o unica pétra la temeli'a trainica si sanatósa, pe care trebuie sè se radice literatur'a nationale, sunt deplinu multiamitu si recompensatu.

In fine me simtiu datoriu a esprimá sincer'a mea recunoscintia si multiamita tuturoru aceloru P. T. Domni, cari au

binevoitu a-mi intinde mâna de ajutoriu la lucrarea acésta si mai cu séma Domniloru: P. Ursulu, Gr. Craciunasiu, Jos. Olariu, I. Stoicescu, St. Fl. Marianu si Or. Lujanu.

Siretiu, 7/19 Augustu 1883.

S. Fl. Marianu.

Éca si unu specimine:

Domnisorulu.

I.

Câta fericire si bucurie n'au simtitu cei mai multi dintre noi, cându, cá prunci mici, cu ajutoriulu unoru latiori facute din peru de calu, cu covatiele radimate de unu betșioru, cu diferite cusce durate din bostani séu din ramurele de socu, in timpulu ernei, nu odata amu pututu se prindemu diferite paserele, cari avéu nefericirea se-si caute nutretiulu in apropierea locuintieloru parintiloru nostri si cu cari apoi au ne jucamu pâna ce le repuneamu viét'a, au cá le inchideamu intr'o casutia, unde le tineamu unu timpu mai indelungatu, pâna ce din prea puçina ingrigire séu alta cauza, trebuia se móra.

Ei bine, un'a dintre paserelele, care nu odata a trebuitu se ne cada in mâna si nu odata ne-a causatu cea mai mare bucuria este si Domnisorulu, numitu altmintrelea de câtra Romanii din Bucovin'a inca si Stigletiu si Scariu, de câtra cei din Munteni'a Sticlete¹⁾ si Domnisoru²⁾, de câtra cei din Banatu Logocelu si Turculetiiu³⁾, si in fine de câtra cei din Transilvani'a: Domnisoru⁴⁾ si Stiglete⁵⁾, lat. Carduelis elegans; Eringilla carduelis L. germ. Stieglitz.

A descrie paseruic'a acést'a credu cá e de prisosu, de ôre-ce fie-câruiã dintre noi credu cá fieste prea bine cunoscuta.

Voiu vorbi asia dara numai despre ceea-ce istorisescu si credu Romanii din Bucovin'a despre dens'a.

II.

Dlu Amfilochiu Turturénu, juristu, mi-a comunicatu urmatórea legenda despre acésta pasere:

Dupa ce a facutu Dumnedieu pre tóte paserile, câte se afla pe pamentu, si a impartitu fie-câreia dintre dênsele hran'a cu care are se traiésca in lume, intr'o di le-a chiamatu érași pre tóte la sine anume, cá se le boiésca penele, se nu fie tóte intr'o colóre, câci dintru începutu penele tuturoru paseriloru aveau numai o singura colóre.

Tóte paserile, dela cea mai mare si pâna la cea mai mica, cumu audira acésta veste imbucuratóre, se adunara dintea lui Dumnedieu si Dumnedieu pre tóte le-a boitu.

Éta insa ca'ntr'un târdiu, dupa ce a gatatu Dumnedieu acum'a pe tóte paserile de boitu si voia se le deã drumulu cá sè se duca fiecare in tréba-si de unde a venitu, vine totu intr'unu sufletu si Domnisorulu, si n'apuca bine a sosí, n'apuca bine a se resuflá si se róga lui Dumnedieu se-lu boiésca si pe dênșulu.

Dumnedieu cumu ilu vediú ilu întrebá:

„D'apoi bine Domnisorule! unde mi-ai fostu pâna acum'a? . . . De ce n'ai venitu si tu de-odata cu celelalte sburatóre? . . .

¹⁾ B. Nanianu, op. cit. p. 95. — P. Ispirescu. Pilde si ghicitori, p. 9.

²⁾ Com. de Ios. Olariu.

³⁾ Com. de Dnii Dr. At. M. Marienescu, Ios. Olariu, I. Stoicescu si A. Oprea.

⁴⁾ Com. de Dlu Gr. Craciunasiu.

⁵⁾ S. Petri, Vocab. — S. P. Barcianu, Vocab. — Polizu, Vocab. lit. S. —

„Apoi da! . . . ce erá se facu, pecatele mele! . . . Nainte de-a fi auditu porunc'a tá, Dómne m'amu fostu vèřtu prin nisce scai cá se-mi cautu si eu puçina seméntia de rëndulu traiului, si cându prinsei de veste si voiu se me pornescu si eu de-odata cu celelalte paseri cá se vinu aicea, . . . nevoe mare! . . . me impleteciú pintre scai si atât'a ce me muncii, atât'a me sbuciumaiu de nu mai sciamu acum'a singuru ce se me mai facu dóra cá se scapu mai degraba din incurcatur'a in care intrasemu. Éra dupa ce scapai totu intr'unu sufletu alergai pâna aicea. . .

Vediendu Dumnedieu ca Domnisorulu sau Scariulu nu din lene sau din nebagare de séma s'a întârdiatu, ci din pricin'a scailoru, in cari s'a fostu incurcatu, a luat peniti'a si intingendu cu dênș'a in tóte ólele in cari fusese colorile si in cari mai remasese câte-o tíra de colóre, l'a impetritiatu si pe dênșulu cu mai multe feluri de colorii, precumu: mohoritu,*albu, negru, rosiiu si galbenu, si de atunci apoi penele Domnisorului au mai multe flori. Totu de atunci i-a remasu si numirea de Domnisoru, pentru-cá asia l'a avorbitu Dumnedieu, éra Scariu, pentru-cá mai multu cu seméntie de scai se nutresce.

Cânepariulu.

I.

Cânepariulu, numitu altmintrelea in Bucovin'a si Paserea-cânepei¹⁾, in Transilvani'a Cânepariu²⁾, in Banatu Cânepióra³⁾, éra in unele parti ale Moldovei Petrosielu-cânepiu⁴⁾, lat. Cannabina linota; Linota cannabina L. germ. Blut- oder Rothhändling, e o pasericã de o suta treidieci milimetri in lungime, de dóue sute treidieci in latime, de sieptedieci si trei in lungimea aripeloru si de cincidieci si cinci in lungimea codii. Penele sale suntu pe deasupr'a castanii; fruntea si peptulu rosii; têmeplele, céf'a si laturile grumazului cenusii; penele aripeloru negrii, ale codei negre, insa atâtu cele dintâiu, câtu si aceste din urma pe margini albe; pântecele si gusia albe; rostulu inchisu-albastru, éra piciórele rosii-surii.

Cânepariulu se afla pretutindeni in Europ'a. Petrece preste véra mai multu prin locurile cele muntóse, éra preste érna mai multu prin tíerine.

II.

Cânepariulu se nutresce cu semintie de diferite plante, inse mai cu séma cu sementie de canepa, de unde se vede ca-i vine la Romani si numele de Cânepariu, Cânepióra, Paserea-cânepei si Petrosielu-cânepiu.

Deci spre a aperiã cânepistele de acésta specie de paseri, precumu si de multe altele, cari le strica adese-ori fórtu tare, Romanii indatinéza de multe ori a implantá in mi-diuloculu cânepisteloru unu paru, pre care ilu imbraca cu haine cotrentióse si-i punu in vírfu o caciula séu o paleria urfita. Cându se apropie Câneparii de cânepa si vedu acésta mamila, cugeta cá e atare omu si spariindu-se fugu de dens'a.

De-aicea, dela acésta datina vine apoi si dicál'a cea fórtu respandita in Bucovin'a: „e bunu de pusu in cânepa“, séu „e bunu de pusu in mazere“, câci si in mazere se punu asemenea mamile, care se aplica unui barbatu séu unei femei, ce âmbla fórtu rufosu si cotrentiosu imbracata, urfita, nespalata si nepeptenata, de trebuie se te sparii cându te uiti la densa.

¹⁾ Com. de Dlu P. Ursulu.

²⁾ S. P. Barcianu, Vocab. — Polizu, Vocab. lit. C.

³⁾ Com. de Dlu A. Oprea prin Dlu Dr. At. M. Marienescu.

⁴⁾ Dr. T. Stamati, Vocab. — S. Petri, Vocab. tom. II. pag. 253.